YURDUN SESİ

Nisan 1970 — Sayı 77

LENİN

özel sayısı

EN YAKIN DOSTUMUZ

Dünya işçi sınıfının ayrılmaz bir bölümü olan Türkiye işçi sınıfı ve tüm Türkiye emekçileri de, sınıf kardeşleriyle birlikte. 22 Nisan günü Lenin'in yüzüncü doğum yıldönümünü kutlayacaklardır.

Dünya işçi sınıfı ve diğer emekçiler, bu yıldönümüne, Lenin'in eserlerini okuyarak, gericiliğe, sömürüye, emperyalizme karşı, sosyalizm ve barış uğrunda Lenin'in açtığı yolda savaşarak hazırlandılar.

Biz, Türk işçileri, Türk emekçileri, Türk halk aydınları, Lenin'i çeşitli yönleriyle henüz yeni yeni tanıyoruz. Gerçi adını duyardık, bilirdik; fedakâr Türkiye Komünistlerinin 1918 yılından beri Lenin hakkında yazdıklarını, Lenin'den yaptıkları çevirileri ele geçirip gizli gizli okuyanlarımız vardı.

Burjuvazi, toprak ağaları, tüm gericiler, aşağı-yukarı yarım yüzyıldan beri Lenin'i neden halktan gizlemişlerdir, ondan niçin bu kadar korkmaktadırlar? Yalnız bizim başımızdakiler değil, bütün dünya gericileri, en başta emperyalizm, neden Lenin'e ve onun yönetiminde kurulan Sovyetler Birliği'ne, tüm sosyalist ülkeler cephesine, Lenin'den kuvvet alan dünya işçi sınıfına ve emekçilere karşı soğuk ve sıcak harpler yürütüyorlar? Yürüttükleri halde neden Lenin ve eserleri gitgide kuvvetleniyor da, kendileri zayıflıyor, gümbür gümbür çöküyorlar?

Çünkü Lenin, dünya proletaryasına, kendilerini sömüren, ezen kapitalizmin nasıl ortadan kaldırılacağını gösteren Marks ve Engels'in öğretisini geliştirip yaymıştır. Yalnız geliştirip yaygınlaştırmakla kalmamış, aynı zamanda, insanın insan tarafından sömürülmesine son vermek için nasıl savaşılacağını göstermiştir. Yalnız göstermekle kalmamış, bu savaşı yöneten yeni tipte ilk proleter partisini örgütleyip geliştirmiştir. Bununla da yetinmemiş, dünyanın ilk proleter devrimi (1917 Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi) onun yönetiminde ve partisinin öncülüğünde gerçekleşmiş, dünyanın ilk sosyalist devleti (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği devleti) onun dâhiyane yönetiminde kurulmuştur.

Halkımızın 1919—1923 yılları arasında emperyalizme karşı yürüttüğü Milli Kurtuluş Savaşının zaferle sonuçlanmasında Lenin'in ve kurduğu Sovyet devletinin payı büyüktür. Bu büyük gerçeği en azılı anti-komünistler ve Sovyet düşmanları dahi inkâr edemiyorlar.

Lenin, dünya işçi sınıfının önderi, bütün halkların ve bu arada bizim halkımızın en yakın, en candan dostudur.

Bugün emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı yürüttüğümüz sosyal, ekonomik ve siyasal kurtuluş savaşımızda Lenin'e, leninizme, Sovyetler Birliğine, diğer sosyalist ülkelere, Lenin'den kuvvet alan dünya işçi sınıfına dayanıyoruz.

Biz de, Lenin'in yüzüncü doğum yıldönümünü, leninizmi öğrenerek, Lenin'in gösterdiği yolda yürüyerek kutluyoruz.

M. Saraçoğlu

LENİN

(Yüce devrimcinin hayat yolu)

Ailesi. Çocukluk ve gençlik yılları

Lenin[1]), Volga nehri kıyısındaki Simbirsk[2]) şehrinde 22 Nisan 1870 te dünyaya geldi.

Babası İlya Nikolaeviç Ulyanof, ilkönce ortaokullarda öğretmenlik, müfettişlik, daha sonraları da Simbirsk eyaletindeki halk okullarında direktörlük yapmış, zamanın ilericileri arasında yer alarak, halk öğretimine birçok hizmetlerde bulunmuştur.

Lenin'in anası Mariya Aleksandrova da iyi tahsil görmüş, birkaç yabancı dil bilen bir kadındı. Bütün varlığını ailesine, çocuklarına hasretmişti.

Ulyanoflar altı çocuk sahibiydiler ve Lenin ailenin üçüncü çocuğu idi.

Lenin beş yaşında okumayı öğrendi. Dokuz yaşında Simbirsk lisesinin orta kısmına yazıldı. Derslerine büyük bir hevesle çalışıyor, kabiliyet ve çalışkanlığı ile dikkati çekiyordu. Güç derslerde zorlukla karşılaşan arkadaşlarına seve seve yardım ediyordu.

Lenin'in karakter ve görüşleri aile terbiyesinin, ilerici Rus edebiyatının ve etrafını çevreliyen hayattan edindiği izlenimlerin etkisiyle şekilleniyordu. Çarlık hükümetinin istibdadı, toprak ağalarıyle kapitalistlerin baskısı, işçi ve köylülerin yoksulluk ve türlü haksızlıklar içinde kıvranışları, onun körpe kalbini, ezenlere karşı nefret, ezilenler için de sevgiyle dolduruyordu. Devrimciliği, daha lise öğrencisiyken belirmeye başlamıştı.

Kuvvetli bir iradeye sahip olan ağabeyi Aleksandır, Lenin üzerinde büyük tesirler yapmıştı. Petrograd Üniversitesinde okuyordu. Belki de büyük bir bilgin olacaktı. Fakat, devrimcilik yolunu seçmiş, çarlık idaresini devirmek, halka iyi bir hayat sağlamak için savaşmayı amaç edinmişti.

Lenin daha ilk gençlik çağında derin acılarla karşılaştı. 1886 da babası öldü. Bir sene sonra ise ağabeyi Aleksandır Ulyanof, Çar Üçüncü Aleksandıra yapılan suikast hazırlığına katıldığı için tutsak edildi ve ayni yılın Mayıs ayında kurşuna dizildi.

---

[1]) Lenin'in nüfus kayıtlarındaki adı Vladimir İliç Ulyanof'tur. Devrim hareketine atıldıktan sonra, Sibiryadaki Lena nehrinden esinlenerek "Lenin" adını benimsemiştir. Bu ad Rusyada ve dünyada o kadar yayılmıştır ki, Sovyet devletinin önderi olduktan sonra Vladimir Iliç Lenin adıyle anılmaya başlanmıştır. Lenin hakkındaki yazıların çoğunda adı ya Rus adetlerine uyularak Vladimir İliç, ya da sadece İliç veya Lenin diye geçer.

[2]) Lenin'in doğum yeri olan Simbirsk şehri bugün Ulyanovsk adını taşımaktadır. Lenin'in çocukluk ve gençlik yıllarına ait yazılarda adı geçen diğer bazı şehirlerin de adı değişmiştir. Meselâ ailesiyle birlikte 4,5 yıl kaldığı Samara şehrinin bugünkü adı Kuybişef'tir.

Lenin gençlik yıllarında

fabrikalar açılıyor, işçi sınıfı hızla çoğalıyor ve kapitalistlerle savaş gitgide artıyordu.

Fakat, proletaryanın kendisine düşen tarihi görevini yapabilmesi için devrimci bir işçi partisine ihtiyaç vardı. Lenin, marksistlere, böyle bir partiyi kurmanın şart olduğunu anlatıyor, devrimci marksist partiyi kurmak için durmadan çalışıyordu. En büyük fabrikalardaki ilerici işçilerle bağlantı kurmuştu.

Bir yandan da proleter partisi için, işçiler arasından devrimci ve örgütleyici kadrolar yetiştiriyordu. Bu maksatla da Petrogradtaki işçi derneklerini yönetiyordu. Dernekçiler, işçilerin evlerinde toplanıyordu.

Lenin 1894 yılında Nadejda Konstantinovna Krupskaya ile tanıştı. Krupskaya o zamanlar, işçilerin devam ettiği akşam okullarından birinde öğretmendi. Öğrencilerinden bir çoğu, Lenin'in yönettiği derneklere devam ediyorlardı. Ortak çalışmaları iki genç devrimciyi birbirine yaklaştırdı.

Petrogradda o zamanlar marksizm az sayıdakı uyanık işçiler arasında propaganda ediliyordu. Lenin, Rus marksistleri arasında ilk defa olarak marksizmin geniş yığınlar arasında propaganda edilmesi ödevini ortaya attı. Yazdığı broşür ve beyannameler bu alanda büyük bir rol oynadı. "İşçiler için yazı yazmak en büyük emelimdir. Hayatta bundan büyük isteğim yoktur" diyordu.

Lenin Petrograd marksistlerinin tavsiyesi üzerine Rus devrimcileriyle bağlar kurmak ve çeşitli memleketlerdeki işçi hareketinin durumunu öğrenmek üzere

1895 yılı baharında Batı Avrupaya gitti. Önce İsviçreye uğradı, sonra da Parisi ve Berlini ziyaret etti. Bu şehirlerde Fransız ve Alman işçilerinin toplantılarına katıldı, onların yaşayış ve geleneklerini inceledi. Paristeyken devrimci işçi hareketinin seçkin yöneticilerinden biri olan Marks'ın damadı Pol Lafarg'la tanıştı. Uluslararası işçi hareketinin büyük önderi Frederik Engels'le de tanışıp görüşmek istiyordu. Fakat Engels o sıralarda ağır hastaydı.

Hapishane ve sürgün yılları

1895 Eylülünde Petrograda dönen Lenin, marksizm derneklerini siyasi bir örgüt içinde birleştirdi. "İşçi Sınıfının Kurtuluş Savaşı Birliği" adını alan bu örgüt, üyelerini sıkı bir disipline alıştırıyor, onlara merkezin direktiflerini saygı ile ve harfi harfine yerine getirmeyi öğretiyordu. "İşçi Sınıfının Kurtuluş Savaşı Birliği" Rusyada kurulması istenen devrimci marksist partinin bir özeği idi. Bu örgut, işçi hareketine dayanıyor ve proletaryanın sınıf savaşını yönetiyordu. "Birlik" Rusyada bilimsel sosyalizm öğretisini işçi hareketinde uygulayan ilk örgüttü.

1896 yılı yazında Petrogradda tekstil işçilerinin yaptığı ve 300 bin kişinin katıldığı grevi bu örgüt idare etti. "Savaş Birliği"nin etki alanı genişliyordu. Örgütün yoğun çalışmaları sayesinde Rusyadaki devrim hareketinin gelişme-

Lenin'in eşi Nadejda Krupskaya

sinde bir hızlanma oldu ve böylelikle memlekette işçi sınıfının marksist partisini kurma işleri bir hayli kolaylaştı.

Fakat 1895 yılının Aralık ayında Lenin başta olmak üzere, "Birlik" yöneticilerinin çoğu tutuklandı. Lenin Petrograd hapishanesinde, tek kişilik bir hücrede, on dört aydan fazla kaldı. Ama orada da boş durmuyor, devrimcilik çalışmalarına devam ediyordu. Mektuplar, beyanname ve broşürler yazıyor, bunları hapishane dışına gönderiyordu. Marksist partinin ilk program tasarısını da burada hazırladı. 15 Şubat 1897 de Lenin Doğu Sibiryada üç yıl sürgüne mahkûm edildi.

Yenisey eyaletinin Şuşenskoe köyüne sürülen Lenin devrimcilik çalışmalarından uzaklaştırılmasına rağmen, enerji ve çalışma azminden hiçbir şey kaybetmedi; kendisini okuyup yazmaya verdi, köylülerin yaşayışını incelemeye koyuldu. Kısa zamanda halkın sevgi ve saygısını kazandı. Köylüler, sık sık onu ziyaret ederek durumlarını anlatıyor, dertlerine çare bulmasını istiyorlardı. Yirmi beş yıl sonra Lenin bu dönemi şöyle anlatmıştır: "Sibiryada sürgünde bulunduğum sırada avukatlık yaptığım da olurdu. Hükûmetçe sürgün edildiğim için, avukatlık yapmaya hakkım yoktu. Lâkin yoklukta köylüler bana gelip akıl danışıyor yardımımı istiyorlardı." Lenin onlara, zenginlerin ve mahalli idarenin keyfi hareketlerinden korunma yollarını öğretiyordu.

Nadejda Konstantinovna Krupskaya da, bir yıl sonra aynı köye geldi. O da tutuklanmış ve Ufa eyaletine sürülmüştü. Fakat, Lenin'in nişanlısı olduğu için sürgün cezasını Şuşenskoe köyünde geçirmesine izin verilmişti. İki genç devrimci bu köyde evlendiler ve çetin savaşlar içinde geçen 27 yıl boyunca birbirlerinden ayrılmadılar.

Lenin, sürgünde bulunduğu üç yıl içinde otuzdan fazla eser yazdı. Bunlarda, birleşik bir işçi partisi kurulması lüzumunu ortaya koydu ve marksizmin düşmanlarıyle mücadele etti.

Nihayet sürgün süresi sona erdi. Ve Lenin, 29 Ocak 1900 sabahı, eşiyle birlikte Şuşenskoe köyünden ayrıldı. Hava son derece soğuktu. Buna rağmen geceli gündüzlü yolculuk ediyorlardı. Lenin, devrim savaşına bir an önce katılmak için sabırsızlanıyordu. Fakat memleketin başkentinde ve sanayi merkezlerinde yerleşmesine izin verilmedi.

Netekim 1900 yılının Mayıs ayında Petrograda gizli olarak gidince derhal tutuklandı. Artık Rusyada daha fazla kalması tehlikeliydi. Çünkü çarlık rejimi kendisine en büyük düşmanı göziyle bakmaya başlamıştı. Jandarma albayı Zubakof, 1900 yılında, âmirlerine gönderdiği gizli bir raporda „Halen devrimciler arasında ondan daha büyüğü yoktur" diyor ve öldürülmesini teklif ediyordu.

Gurbette

Lenin, binbir güçlükle Rusyadan çıkmaya muvaffak oldu. 16 Temmuz 1900 de Almanyaya vardı. Ve beş yıldan fazla devam eden ilk sürgün hayatı böylece başlamış oldu.

İlk devrimci Rus gazetesine "İskra" (Kıvılcım) adı verildi ve Almanyanın Münih şehrinde çıkarılması kararlaştırıldı. Münihe yerleşen Lenin bütün varlığını gazeteye vermişti.

"İskra"nin ilk sayısı 1900 yılının Aralık ayında çıktı. Gazetenin adının yanıbaşında "Kıvılcımdan alev doğar" cümlesi yazılıydı. Netekim, öyle de oldu. Rusyada, zamanla büyük bir devrim alevi ateşlendi ve çarlık istibdadı ile kapitalizm düzeni bu alevler arasında çatır çatır yanarak kül oldu.

Gizli ajanlar, 1902 yılı başında "İskra"nın izini buldular. Bunun üzerine gazetenin Londrada yayınlanmasına karar verildi. Lenin de, Nisan 1902 de Londraya gitti. Orada, işçi hareketini ve İngiliz işçilerinin hayatını dikkatle incelemeye, toplantı ve mitinglere gitmeye başladı.

1903 yılı baharında "İskra" idarehanesi İsviçreye taşınınca Lenin, Cenevrenin kenar mahallelerinden birinde küçük bir ev kiralıyarak eşiyle birlikte yerleşti. Rusyadan gelen arkadaşlarını orada kabul ediyordu. Bunların çoğu sürgünden kaçıp gelmişti, ne paraları vardı, ne de insan arasına çıkabilecek elbiseleri. Onlara yiyecek ve ev temini için çalışan Lenin, herkese yardım etmek için çırpınan, nazık, candan bir insandı.

Lenin, yurt dışından, Rusyadaki devrim hareketinin gelişmesini dikkatle izliyordu. Devrimin yaklaşmakta olduğunu çok önceden görmüştü. Ve nihayet beklediği gerçekleşti. 9 Ocak 1905 te, dertlerini duyurmak üzere saraya doğru

Lenin'in Şuşenskoe köyünde sürgünde bulunduğu sırada oturduğu ev (bugün müzedir)

yürüyüşe geçen işçilere, çarın emriyle ateş açıldı. Çarın bu düşmanca davranışı, halk arasında derin bir nefret ve kin dalgası yarattı. Şehrin işçi mahallelerinde akşama doğru barikatlar kuruldu. Başkentteki isyan havası bütün memleketi kapladığı için Lenin, bu olayları devrim başlangıcı olarak niteledi.

Rusyadaki bütün parti[1]) komitelerinin yönetimini Lenin eline almıştı. Başlıyan devrim koşulları içinde nasıl davranacakları hakkında onlara mektuplarla talimat veriyordu. 1905 güzünde memleketteki devrim hareketi alabildiğine kuvvetlendi. Ekim ayında genel siyasi grev patlak verdi. Fabrikalarda, telgraf-posta dairelerinde işler durdu, bütün memlekette hayat donup kaldı. Bu, proletaryanın yeni bir mücadele, şekliydi ki, o zamana kadar hiçbir ülkede görülmemişti. Ve Çarlık hükümeti, proletaryanın isteklerini kabul etmek zorunda kaldı. Çar, kişilik dokunulmazlığının, söz, basın, toplantı ve diğer vatandaşlık özgürlüklerinin tanınacağını vaadetti. Büyük bir zaferdi bu. Fakat Lenin, çarın vaatlerine inanılmaması gerektiğine dair uyarılarda bulunuyordu. Proletarya, devrimi daha yaygın bir hale getirmeli, yığınları silâhlı ayaklanmaya yöneltmeliydi.

Yurda dönüş ve ikinci ayrılış

Devrim hareketi gittikçe genişleyip şiddetleniyor ve bu hareketi Rusya dışından yönetmek, Lenin için gitgide güç bir hal alıyordu. Bu yüzden 1905 yılının Kasım ayı başında Petrograda geldi. Partiyi ve devrim savaşını doğrudan doğruya yönetmeye başladı.

Halk, çarlık rejiminden bazı özgürlükler elde etmeye muvaffak olmuştu. Buna rağmen gerek Lenin'in, gerekse diğer devrimci yöneticilerin polisten gizlenmeleri gerekiyordu. Lenin çeşitli nüfus tezkereleri kullanıyor, sık sık ev değiştiriyordu. Hattâ birkaç defa Finlândiyaya gitmek zorunda kalmıştı.

Moskova işçilerinin Aralık ayında giriştikleri silâhlı ayaklanma sırasında devrim en yüksek noktasını buldu. Silâhlı birkaç bin işçi, dokuz gün kahramanca savaştı. Moskova ayaklanmasından sonra, Nijni Novgorod, Rostov-Don, Novorosiysk, Ekaterinoslav, Ufa, Krasnodar, Çita şehirlerinde de isyanlar çıktı. Fakat bu birbirinden kopuk ayaklanmalar, çar hükûmeti tarafından gaddarca bastırıldı.

Bununla beraber halk yığınları başeğmek istemiyordu. Grevler, köylü isyanları, deniz ve kara askerleri arasındaki devrim eylemleri devam ediyordu. 1906 yazında Sveaborg ve Kronştatta deniz ve kara askerleri arasında yeni isyanlar patlak verdi.

1908 yılının sonuna doğru, Lenin'le Krupskaya'nın Paris'e yerleşmeleri gereği ortaya çıktı. Lenin, Paris'te çok güç koşullar içinde çalışıp yaşıyordu.

---

[1]) Burada söz konusu olan Rus Sosyal-Demokrat Partisidir. Zamanla işçi sınıfının bu siyasi örgütü Komünist Partisi adını aldı. Rus Komünist Partisi 1903 yılında ikiye bölündü. Lenin taraftarlarının sayısı daha fazla olduğu için, Rusçada çoğunluk anlamına gelen Bolşevikler adını aldılar. Karşı taraf ise, azınlık anlamına gelen Menşevikler adıyle anılmaya başlandı.

Büyük "Milli Kütüphane" deki gazete, dergi ve kitaplardan faydalanabilmek için, her gün bisikletle, şehrin bir ucundan öteki ucuna kadar gidip gelmek zorundaydı.

Yeni bir devrim hareketinin kaçınılmaz olduğu hakkında Lenin'in görüşü doğru çıkmıştı. Halk yığınlarının devrim savaşı gitgide genişleyip yayılıyordu. Rusyada işçi hareketi, 1910 yılında yeniden canlandı. Sonraki yıllarda devrim hareketi daha da genişledi. Köylüler, askerler ve deniz filosu da bu savaşa katıldı. Bolşevik Partisi, yığınların devrimcilik savaşına yönetmenlik ediyordu.

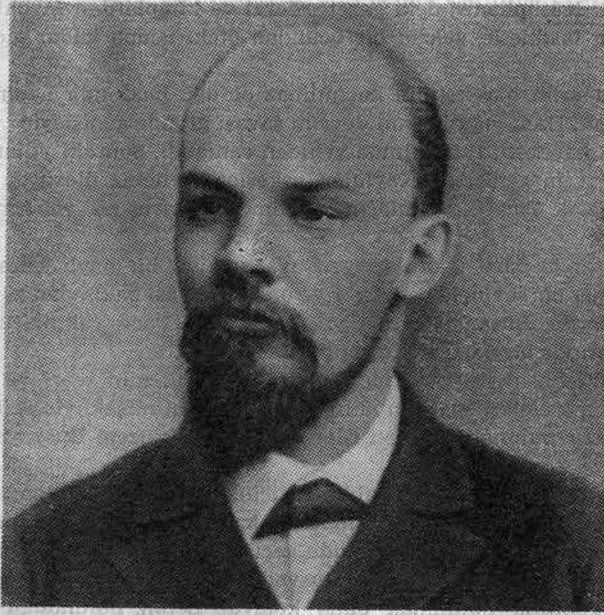
İşçiler arasında parti kadroları yetişmiş, sayıları bir hayli artmıştı. Lenin, bu olayı büyük bir sevinçle belirtiyor ve onların siyasi bakımdan yetişmelerine yardım ediyordu. Bu amaçla 1911 yılı baharında, Paris yakınlarındaki Lonjumo kasabasında bir parti okulu açılmasını sağladı.

Parti okulunda, politik ekonomi, felsefe, sosyalizmin teori ve pratiği ile ilgili en güç meseleleri işçilerin anlıyacağı bir anlatım şekliyle izah ediyordu. Derslerde hazır bulunanlar, parti işlerinde çalışmak üzere Rusyaya gönderiliyordu.

Lenin, Rusyaya daha yakın olabilmek için, 1912 yılında Polonyaya yerleşti ve Birinci Dünya Harbinin başlangıcına kadar, iki yıl orada kaldı. Kışları Krakofta, yazları da Poronin köyünde geçiriyordu. Krakof, Rusya hududuna yakındı. Oradan haberleşmek ve Rusyadaki parti teşkilâtlarıyle doğrudan doğruya bağlantıda bulunmak daha kolaydı. Lenin, bulunduğu her yerde olduğu gibi, Krakofta da halkın hayatıyle yakından ilgileniyor, işçilerin, çi-

Lenin'in emekçilere hitabı

Lenin 1910 yılında

vardaki köylülerin ve yoksulların yaşayış şartlarını inceliyordu. Polonya işçi hareketi ve sosyal-demokratlarıyle daha sıkı bağlantılar kurdu ve onlara büyük yardımlarda bulundu.

Rusyada devrim hareketi gitgide genişliyordu. 1914 yılının ilk yarısında bir buçuk milyon kadar işçi grev halindeydi. İktisadi grevler siyasi grevlerle birleşmişti. Memleket, yeni bir devrime doğu gidiyordu. Bolşevikler yeni parti kongresi için hazırlık yapıyorlardı. Fakat emperyalist dünya harbi buna engel oldu.

Harp, 1914 yılının yaz mevsiminde başladı. En büyük emperyalist devletler, iki guruba ayrılmış, boğaz boğaza tutuşmuşlardı.

Bu harp beklenmedik bir olay değildi. Lenin, kapitalistlerin harbe hazırlandıklarını zaman zaman bildirmiş ve önlemek için mücadele edilmesini istemişti. Emperyalist harbin karşısına açık bir savaş programıyle çıkan Lenin'in "Harbe karşı harbedelim!" diye çağrıda bulunan gür sesi, bütün dünyada derin yankılar uyandırdı.

Burjuvazi ve onun hizmetinde olan oportünistler, bolşeviklerin savaş ve barışla ilgili şiarlarını düşmanca karşılıyor, bolşevikleri, kendi vatanlarının menfaatine ilgi göstermemekle ve vatanseverlik duygusundan mahrum olmakla itham ediyorlardı.

Lenin, işçilere, harbin karakterini doğru olarak anlamalarını, harp ve "vatan

müdafaası" şiarı karşısındaki tutumlarının nasıl olması gerektiğini öğretiyordu. Diyordu ki: "İki türlü harp vardır: haklı harp, haksız harp. Burjuvazinin yönettiği soygunculuk harpleri, emperyalist harpler, haksız harplerdir. Burjuvazi, kendi hâkimiyetini kuvvetlendirmek, diğer halkları soymak ve köleleştirmek için haksız harplere başvurur. Bu yüzden işçiler, bu gibi harplere karşı savaşmalıdırlar. Burjuvazinin "Vatan müdafaası" şiarı bir aldatmadan başka birşey değildir."

Lenin ömrünün son yıllarında

Devrimci Rus işçileri, harbe karşı mücadele eden dünya proletaryasının ön saflarında yerini almıştı. Lenin Rusyada devrimin yakınlaşmakta olduğunu görüyor ve bunu delilleriyle ortaya koyuyordu. Netekim çok geçmeden devrim başladı.

Şubat 1917 de, Bolşevik Partisinin çağrısı üzerine Petrograd isçileri genel siyasi grev ilân ettiler. 200.000 den fazla erkek ve kadın işçinin katıldığı grev, kudretli bir siyasi gösteri halini aldı. İşçiler, "Kahrolsun Çarlık!", "Kahrolsun harp!", "Ekmek!" şiarları ile başkentin caddelerini doldurdular. Parti Merkez Komitesi bir çağrı yayınladı. Bununla, işçileri ve emekçi yığınlarını, geçici devrim hükümeti ve demokratik cumhuriyet kurmaya, işgününü sekiz saate indirmeye, toprakları devletleştirmeye ve harbe son vermeye çağırıyordu. Çarlık hükûmeti, gittikçe büyüyen devrimi ordunun yardımıyle bastırmaya çalışıyordu. Fakat artık bunu yapabilecek durumda değildi. Askerler, ayaklanan işçilere katılıyor ve onlarla birlikte çarlığa karşı harekete geçiyorlardı. Lenin'in öngörüşü doğru çıktı ve yüzyıllar boyunca Rusya halklarına zulmetmiş olan çarlık yıkıldı. Petrograd işçileriyle askerlerin devrim hareketi, Moskova ve diğer şehirlerdeki işçi ve askerler tarafından da desteklendi. Ve onlar da çarlık memurlarını yerlerinden atmaya, çarlık düzenini yıkmaya koyuldular. Böylece Rusyada demokratik burjuva devrimi zafere ulaştı.

Devrim sırasında İşçi ve Asker Milletvekilleri Sovyetleri (şuraları) belirdi. Bu suretle iki hâkimiyet kurulmuş oldu: Kerenski'nin yönettiği Geçici Hükûmetin hâkimiyeti ve proleterlerle köylülerin devrimci-demokratik diktatörlüğü olan Sovyetler hâkimiyeti.

Rusya emekçileri, Lenin'in memlekete dönüşünü büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu. Fakat, Geçici Hükümet, Lenin'in dönüşüne engel olmak için türlü türlü zorluklar yaratıyordu.

Halbuki Lenin'in en büyük arzusu vatana dönmekti. Bir mektubunda: "Böyle bir zamanda burada kalmanın hepimiz için ne büyük bir azap olduğunu tasavvur edebilirsiniz" diyordu. Ve bir an önce Rusyaya dönebilmek için türlü yollar arıyordu.

Devrimin yöneticisi

Nihayet, on yıla yakın bir sürgün hayatından sonra, 3 Nisan 1917 gecesi Lenin Petrograda ulaştı. Devrimci Rusya, büyük önderini coşkun bir sevinçle karşıladı. Petrograd'ın Finlândiya garı binlece erkek ve kadın işçiyle kaynaşıyor, kızıl bayraklar dalgalanıyordu. Devrimci kara ve deniz askerleri, Lenin için bir şeref muhafız kıtası hazırlamışlardı. Lenin, coşkun alkışlar ve sevinç haykırışları arasında işçilerle, kara ve deniz askerlerine hitaben bir nutuk söyliyerek, onları, sosyalist devrimi gerçekleştirmek, Sovyet hâkimiyetini kurmak için savaşa dâvet etti.

Geçici Hükûmet, Bolşevik Partisini başsız bırakmak kararındaydı. Bu amacına ulaşabilmek için Lenin'i kanun dışı ilân etmiş, tevkif edilip öldürülmesi için her türlü tedbiri almıştı.

Lenin, Petrograd işçilerinden bazılarının evlerinde, birkaç gün işçi kıyafetiyle gizlendikten sonra, Finlândiyalı bir ot biçici olarak, Petrograd yakınında bulunan Razlif gölü kıyısındaki bir kulübeye yerleşti. Fakat, ot biçimi mevsimi Ağustos ayında sona erince, orası da tehlikeli olmıya başladı. Bunun üzerine Lenin, lokomotif ateşçisi kılığında Finlândiyaya gitti.

Lenin sosyalist devrimin yaklaşmakta olduğunu görüyor ve partiyi bu devrimi gerçekleştirmeye hazırlıyordu.

O sırada memlekette durum gitgide gerginleşiyordu. Her tarafta kargaşalıklar hüküm sürüyordu. Ekmek, et, şeker kıtlığı vardı. Burjuvalar iktisadi zorlukları kasten arttırıyordu, devrimi "açlığın amansız eliyle" boğacaklarını söylüyorlardı.

Halâ Finlândiyada gizlenmek zorunda olan Lenin, Eylül ortalarında Viborga geldi. Artık, silâhlı ihtilâl zamanı gelmişti.

Lenin 7 Ekimde gizli olarak Petrograda geldi. Artık kesin harekete geçme zamanının gelip çattığı, "gecikmenin ölüm demek olduğu" kanısındaydı.

Geçici Hükûmet, ihtilâli önlemek için 25 Ekimde devrime ezici bir darbe vurmaya hazırlanıyordu. Ayni günün akşamı, Lenin, Smolniye gelerek, ihtilâli doğrudan doğruya yönetmeye başladı.

Daha sabahtan, Petrograddaki telefon-telgraf ve radyo binaları, Neva üzerindeki köprüler, garlar ve bütün önemli daireler, ihtilâlci işçiler ve askerler tarafından işgal edilmişti. 25 Ekim[1]) gecesi devrimciler, Kışlık Saraya girmeye muvaffak olmuşlar, orada toplu halde bulunan Geçici Hükûmet üyelerini tevkif etmişlerdi. Silâhlı Oktobr (Ekim) ihtilâli, bu suretle zafere ulaşmış bulunuyordu.

Yüce Oktobr Sosyalist Devrimi zaferiyle insanlık tarihinde yeni bir devir başlamış bulunuyordu. Bu, emperyalizmin çöküşü, sosyalizm ve komünizmin zaferleri devriydi.

Sovyet devletinin kurucusu ve önderi

Yeryüzünün ilk sosyalist devleti daha kuruluşunun ilk gününde dünyada derin yankılar uyandıran kararlar aldı. 25 Ekim akşamı Smolnide yapılan bir toplantıda söz alan Lenin başlıca iki konu üzerinde durdu. Bunlardan birincisi "Barış buyrultusu" idi. Bu belgede "Sovyet devletinin harbi insanlığa karşı işlenen cinayetlerin en büyüğü saydığı ve sosyalist devletin kapitalist devletlerle barış içinde yanyana yaşayacağı" ilân ediliyordu. "Toprak buyrultusu" adını taşıyan ikinci belgede ise "Rusyadaki büyük toprak sahiplerinin mülkiyet hakkının ebediyen ve karşılıksız olarak kaldırıldığı, bütün toprakların halkın mülkü haline getirildiği" belirtiliyordu. Böylelikle 150 milyon hektardan fazla toprak köylülerin malı oluyordu.

---

[1]) 1917 yılında bugün bütün dünyada kullanılan takvim henüz kabul edilmemişti. Yeni takvimde 25 Ekim, 7 Kasım tarihine rastladığı için Oktobr devriminin yıldönümleri 7 Kasımda kutlanmaktadır.

Son veda

1920 yılında emperyalistlerin son baskıları da yokedilince Lenin sosyalizm kuruculuğu uğrunda çalışmalarına başladı. Fakat aldığı yaralar ve geceli gündüzlü çalışmalar kendisini son derece yıpratmıştı. 1921 yılının kış aylarında doktorların ısrarıyle işini bırakıp Moskova yakınlarındaki Gorki köyüne istirahata gitti. Bu dinlenme döneminden sonra tekrar parti ve devlet işlerine sarıldığı için 1922 yılının Mayıs sonlarında yeniden yatağa düştü. Bu defaki rahatsızlık sonbahara kadar devam etti. Ekim ayının başında tekrar işinin başına dönen Lenin Sovyet devletinin gücünün artması ve kardeş halklar arasındaki dostluğun gelişmesi için milli cumhuriyetlerin, gönüllü olarak, tek devlet içinde birleşmelerini teklif etti. Büyük önderin bu görüşü bütün cumhuriyetlerin halkları tarafından coşkunlukla benimsendiği için 1922 de toplanan büyük bir kongrede Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinin kurulması kararlaştırıldı ve Lenin SSCB Halk Komserleri Sovyeti (Bakanlar Kurulu) başkanlığına seçildi.

Lenin'in sağlık durumu 1923 yılının ilkbaharında yeniden bozuldu. Yaz ortalarına doğru biraz iyileşerek işinin başına döndüyse de, artık sık sık yatağa düşüyor ve zaman zaman Gorki köyüne çekilmek zorunda kalıyordu. Lenin burada da Sovyetler Birliğinin her tarafından kendisini ziyarete gelen emekçilerle görüşüyor, onlarla memleket meseleleri üzerinde konuşuyordu. 1923 Kasımında da bir grup işçi gelmişti. Lenin onlarla görüştükten sonra hepsi ile ayrı ayrı kucaklaşıp vedalaştı. Sıra aralarında en yaşlı olan Kuznetsofa gelince, ihtiyar işçi Lenin'e sarılıp tekrar tekrar öptükten sonra, gözyaşları arasında: "Ben demirciyim Vladimir İliç, dedi. Demirciyim ben. Sen sağ ol da, bizden iş iste. İstediğin her şeyi demiri işlediğimiz gibi işliyeceğiz . . ."

Ne yazık ki ihtiyar işçinin bu temennisi gerçekleşmedi. 21 Ocak 1924 akşamı saat 6 yı 50 dakika geçe Lenin hayata gözlerini yumdu.

Acı haber dünyaya yıldırım hızıyle yayıldı. Moskovada bile az rastlanır çetin kışa rağmen büyük önderin tabutu önünden dört gün dört gece süreyle, yüzbinlerce insan geçerek Lenin'le son defa olarak vedalaştılar. O günlerde Petrograd işçilerinin dileği üzerine Ekim Devriminin gerçekleştirildiği şehre Leningrad adı verilirken, bütün Sovyetler Birliğinde Lenin'in partisine girmek için yüzbinlerce emekçi partiye başvurdu. Ve yalnız birkaç hafta içinde parti üyesi olan işçilerin sayısı 240 bini aştı.

27 Ocak günü öğleden sonra saat 4 te Lenin'in cenaze töreni özel olarak hazırlanan anıt kabirde yapılırken, yeryüzündeki bütün ülkelerin proleterleri beş dakika için işlerini bırakarak, saygı duruşunda bulundular. Böylelikle de dünya emekçileri en büyük dostlarıyle vedalaşmış oldular.

"Lenin-Hayat ve eylemleri"
adlı eserden özetlenmiştir

PETROGRAD 1917

Kışlık sarayda Kerenski,
Smolnide Sovyetler ve Lenin.
Sokakta karanlık
kar
rüzgâr
ve onlar.
Ve onlar biliyorlar ki "O"
"Dün erkendi yarın geç,
vakit tamam bugün!" dedi.
Ve onlar "anladık, bildik" dediler.
Ve onlar hiçbir zaman
bildiklerini böyle müthiş ve mükemmel bilmediler.
Karın üstünde rüzgâr.
Ve onlar,
cepheden dönen süngüleri,
kamyonları, mitralyözleriyle,
hasretleri, ümitleri, mukaddes iştahları
ve karanlığa açılmış gözleriyle yürüyor,
yürüyor onlar kışlık saraya.
Putilovski zavottan bolşevik Kirof:
"— Bu gün büyük bir gündür yoldaşlar, diyor, büyük bir gündür,
ve ihtar ederim ki, çapul yapmak istiyenlere,
artık kışlık saray ve bütün Rusya işçinin ve köylünündür."
Rüzgâr,
kar
ve karanlık.
Onlar karanlık gibi kurnaz
rüzgâr gibi cesur
yürüyor.

Yürüyor onlar kışlık saraya.
Tesviyeci topal Sergey,
"Hey gidi dünya, diyor, hey . . .
Ben 905 te, on yaşında geçtim bu yoldan.
En önde iri mazlûm gözlü azize tasvirleri,
yalnayak çocuklarla, kocakarılar
ve uzun saçlı papas Gapon vardı.
İnsanları ve rüzgârı arkamıza almıştık,
ve karşıda kırmızı pencerede bütün Rusların çarı,
siyah elbisesiyle sapsarı bakıyordu bize.
Ağlıyarak toprağa diz çöktü kadınlar,
ben kaldırmıştım ki elimi istavroz çıkarmak için
birdenbire dört nala Kazaklar çıktı karşımıza.

Kazaklar şahlanmış bir at ve kapkara kalpaktı.
Çocuklar bağırışarak serçe kuşları gibi düştü yere,
bir at nalı ezdi benim dizkapağımı."
Ve topal Sergey bacağını sürüyerek yürüyor Onlarla kışlık saraya.
Rüzgârdır,
kardır
ve kanaklıktır hâkim olan manzaraya.

Lehistan cephesinden gelen
köylü İvan Petroviçin gözleri
karanlıkta kedi gözü gibi görüyor.
Kırmızı sakalına tükürüyor ve "— Eh, Matuşka, diyor,
yeşil başlı ördek gibi toprağı çantaya attık."
Rüzgârın,
karın
ve karanlığın altında manzara.

Ve limanda üç bacalı Avrora.
Ateş açtı kışlık saray.
Ateş açtı sütûnların arkasından
alyanaklı yunkerlerle, sarışın, şişman orospular.
Tesviyeci topal Sergey
"Hey gidi dünya, dedi, hey
Kerenski kalmış kimlere . . .
Ve topal bacağının üstünden düştü yere.

Lehistan cephesinden gelen
köylü İvan Petroviç
çok uzaklardaki yağlı, semiz toprağı kedi gözleriyle görüp
ve kırmızı sakalına tükürüp
vecd içinde işletiyor mitralyözü.

Rüzgârın altında
kırmızı tuğladan kışlık saray.
Bolşevik Kirof
"— Yoldaşlar, dedi, tarih,
yani işçi ve köylü sınıfları,
yani kızıl asker,
yani bir meş'ale yakıyoruz,
yoldaşlar, hücuma kalkıyoruz" dedi.
Ve Neva nehrinde buzlar kızarırken
Onlar çoçuk gibi iştahlı,
rüzgâr gibi cesur,
kışlık saraya girdiler.

Demir, kömür ve şeker
ve kırmızı bakır
ve mensucat
ve sevda ve zulûm ve hayat
ve bilcümle sanayi kollarının,
ve küçük ve büyük ve beyaz Rusya ve Kafkasya ve Sibirya ve Türkistan
ve kederli Volga boylarının
ve şehirlerin bahtı bir şafak vakti değişmiş oldu.
Bir şafak vakti karanlığın kenarından
karlı çizmelerini Onlar
mermer merdivenlere bastığı zaman.

LENİNLE

Yazın gün ışığına dalar gibi
hayatın içine dalmak,
niçin dünyaya geldim,
niçin yaşıyorum?un
karşılığını bulmak,
genç kalmak gelen günler gibi
genç kalmak gelen günlerle beraber,
genç kalmak,
bir toprak yeşil,
bir bayrak kızıl,
bir güvercin ak,
Leninle aynı türküden,
aynı ırmaktan,
aynı siperden, aynı yapı yerinden olmak . . .

Nazım Hikmet

DEVRİMCİ ÖĞRETİ: MARKSİZM-LENİNİZM

Marksizm-Leninizm tabiatın ve toplumun gelişme kanunları bilimi, sömürülen sınıfların devrim teorisi, sosyalist ve komünist toplum kuruluşu öğretisidir; işçi sınıfının, onun gerçek partisinin ideolojisidir.

Bu öğreti XIX. yüzyıl ortalarında işçi sınıfının gelişen kurtuluş mücadelesi temeli üzerinde doğdu, bu sınıfın çıkarları uğrunda, sosyalizm, komünizm uğrunda mücadelesinin ana programı oldu.

K. Marks, F. Engels sosyal düşüncenin bütün insanlık tarihi boyunca yarattığı değerleri genelleştirerek ve eleştirici bir şekilde işliyerek toplumun gelişme kanunlarını ortaya koydular, toplum gelişmesinin itici kuvvetini, sınıf mücadelesini gösterdiler, proletaryayı devrimci teori ile silâhlandırdılar. Bu öğreti sosyal düşünce tarihinde büyük bir devrimdi; dünyayı ve hayatı sadece izah etmeyi değil, onu değiştirmeyi görev ve amaç edinmişti.

K. Marks, F. Engels kapitalizmin daha gelişme çağında bulunduğu, proletarya devrimleri için şartların yeni hazırlanmaya başladığı bir dönemde yaşadılar. XX. yüzyılın başlarına doğru kapitalizm emperyalizm çağına, son aşamasına ulaştı. Rusya dünya devrim hareketinin yoğunlaştığı bir merkez haline gelmişti. Rus proletaryasının önderi V. İ. Lenin, dünya işçi hareketinde etkisi artan revizyonizme, oportünizme karşı Marksizmi bütün gücüyle savundu, onu yaratıcı bir şekilde geliştirdi, yeni tarihsel şartlara uyguladı. Leninin Marksizme büyük katkısı Marksizm-Leninizm deyiminde en özlü ifadesini bulmuştur.

Marksist felsefe, Marksist politik ekonomi ve bilimsel sosyalizm Marksizm-Leninizmin başlıca bileşik bölümleridir. **Diyalektik ve tarihsel materyalizm** sosyalizmin teorik temeli, bilimsel araştırmaların ve emekçi yığınlar çıkarına devrimci dönüşümlerin biricik doğru metodudur. Marksist felsefe sorunları, özellikle, Marksın "Politik ekonominin kritiği"nde, Engels'in "Anti-düring" inde, Lenin'in "Materyalizm ve ampriokritisizm" inde açıklanmıştır. **Markşçı-Leninci politik ekonomi** insanlar arasındaki sosyal-ekonomik ilişkileri gösterir. Marks'ın ekonomik teorisi kapitalizmin göçmesi, sosyalizmin zaferi zorunluğunu ortaya koymaktadır. Marksist-Leninist politik ekonomiyi izah eden başlıca eserler Marks'ın "Kapital"i, Lenin'in "Emperyalizm"idir. **Bilimsel sosyalizm** işçi sınıfının tarihsel görevinin sosyal ve politik esaslarını, bu görevin yerine getirilmesi şartlarını ve yollarını gösterir, toplumda sosyalist dönüşümlerin kanunlarını, şekillerini ve metotlarını açıklar. Bilimsel sosyalizm teorisi, özellikle, Marks'ın Engelsin "Komünist partisi manifest"inde, Marksın "Gota programının eleştirisi"nde, Lenin'in "Demokratik devrimde sosyal demokrasinin iki taktiği"nde, "Devlet ve devrim"inde, "Proletarya diktatörlüğü çağında ekonomi ve politika"sında ve "Komünizmde solculuk çocuk hastalığı"nda izah edilmektedir.

Marksizm-Leninizme göre, uzlaşmaz sınıf çıkarlarının çarpıştığı her çelişkili toplumun itici gücü sınıf mücadelesidir, sömürenlerle sömürülenler arasındaki mücadeledir. Proletarya kendi tarihsel görevini yerine getirmek için, emekçi

köylülerle ve sömürülen öbür sosyal tabakalarla birlik kurarak, sosyalist devrimi gerçekleştirmek, burjuvazinin tekelindeki üretim araçlarına elkoymak, onları kamu mülkiyeti haline getirmek zorundadır. Egemenlik işçi sınıfına insanlara tahakküm etmek için değil, tahakkümü yıkmak, sosyalizmi kurmak için gereklidir.

Toplumda sosyalist dönüşüm sorununun çözümünde Marksizm-Leninizm basma-kalıpçılığa asla yer vermez. Bu veya şu memlekette tarihi gelişme süreci özelliklerinin gözönünde tutulmasını önemle belirtir. Fakat bu özelliklerin sosyal gelişme ana kanunlarını gölgeliyecek kadar büyütülmemesi gerektiğini de önemle belirtir.

Marksizm-Leninizm, revizyonizme, sağ ve "sol" oportünizme, küçük burjuva devrimciliğine karşı mücadelede gelişti ve kuvvetlendi. İşçi hareketine sızan çeşitli sapık akımlar Marks'ı Engels'i az uğraştırmamıştı. Lenin revizyonizme, sapıklığın her çeşidine karşı amansızdı. Onun Rus ve dünya işçi hareketinde revizyonizmi, küçük burjuva devrimciliği ile mücadelesi Marksizme bağlılığın, arık devrimci teoriyi savunmanın, yaratıcı bir şekilde geliştirmenin ve uygulamanın en parlak örneğidir.

Marks'ın, Engels'in, Lenin'in öğretisine bağlı gerçek devrimciler bugün burjuva ideolojisine, revizyonizme, sağ ve "sol" oportünizme karşı mücadelelerini arttırmışlardır; Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde birlik şiarı onların başlıca şiarlarından biri olmuştur.

Marksizm-Leninizm proletarya partisini işçi sınıfının en yüksek örgüt şekli ve onun savaşan öncüsü sayar. Marksçı-Leninci teoriyi kılavuz edinen komünist ve işçi partileri sosyalist devrimin gerçekleşmesinde, sosyalizm ve komünizm kuruluşunda yönetici ve yöneltici bir güçtür.

Marksizm-Leninizm milletlerarası işçi hareketinde ve sosyalizm kuruluşundaki tecrübelerin genelleştirilmesi sürecinde daima gelişen ve zenginleşen bir bilimdir. Bu gelişme ve zenginleşme komünist ve işçi partilerinin yaratıcı eylemlerinde, onların tecrübelerini genelleştiren dünya komünist ve işçi partileri danışma toplantılarının kollektif çalışmalarında belirtilmektedir.

Lenin, Komintern'de yapacağı konuşmanın son hazırlıklarını yaparken

Marksizmin gelişmesinde Lenin aşamasının tarihsel önemi, bu devrimci teorinin başlıca hükümlerinin pratikle doğrulanması, somutlaşmasıdır. İnsanlık yakın geleceğini bugün açık-seçik görüyor.

Marksizm'in-Leninizm'in özü, işçi sınıfının, sınıfsız, sömürüsüz, zulümsüz toplumun kurucusu olarak, dünya ölçüsündeki tarihsel rolünü göstermesidir.

D. Y.

YİRMİNCİ KONGRE

Yirminci kongreye geldi Lenin,
gülüyordu mavi, badem gözleri.
Açılıştan önce girdi içeri.
Kürsünün dibindeki basamağa
oturdu ve başladı not almağa.
Farkında bile değil heykelinin.

Leninle aynı dam altında olmak,
duymak elimizde, ferahlıyarak,
akıllı elinin insanlığını.

Yirminci kongreye geldi Lenin.
Sovyetler Birliğinin üzerinde
ak bulutlar gibiydi tanyerinde
bereketli umutların yığını.

Nazım Hikmet

Sovyetler Birliğinde

Lenin

İlk baskı (1920–1926) 20 cilt-2 milyon 622 bin kitap. Son baskı (1958–1965) 55 cilt-13 milyon 603 bin kitap.
Rus dilinde basılan kitapların toplamı:

260.000.000

Diğer Sovyet halklarının dillerinde (63 dil) basılanların toplamı:

60.000.000

DEVRİMCİ, BİLGİN VE DEVLET ADAMI

LENİN

Lenin'de insanı en çok hayrete düşüren ve hayran eden taraf, onun devrimciliği mi, bilgin veya devlet adamı kişiliği midir?

Sanıyorum ki, her şeyden evvel, öngörme kabiliyetidir. Burada sözkonusu olan, toplumsal hayat olaylarının daha sonra nasıl gelişeceğini, hangi yönü alacağını, şu veya bu partinin ne gibi bir evrim geçireceğini öngörmektir. Lenin'in öngörüsü, bu sezgi, alabildiğine muazzam ve fedakârca bir çalışmanın sonucu, ürünü idi.

Peki, Lenin bu öngörmeyi nasıl ve hangi araçla başarıyordu?

Bu sorunun cevabı şudur: Lenin, bunu Marks ve Engels'in fikirlerini kavrayıp benimsemiş olması sayesinde başarıyordu. Materyalist diyalektik metodu çok iyi biliyor ve kullanıyordu. Lenin, hayatın gelişmesini belirliyen olgu ve eğilimlerin özünü kavrayıp açıklamanın en iyi aracı olan bu metodu, çağdaş koşullara göre geliştirmeyi ve daha yetkin hale getirmeyi de başardı. İşte bundan ötürü, olaylar "Lenin'e göre" yani kendisinin öngörüsü üzere gelişiyordu.

Lenin hiçbir zaman boş ve tumturaklı lâf etmezdi. Böylesi onun işi değildi. O öngörme sayesinde, enine-boyuna düşünerek, bilimsel sonuçlar çıkarırdı.

Lenin, 1902 yılında, "... bize devrimciler örgütünü verin, Rusya'nın altını üstüne getiriverelim!" sözünü sadece söylemekle kalmadı; aynı zamanda çalışma arkadaşlarıyle birlikte, yeni tipten partiyi, komünistlerin partisini eğitip geliştirdi.

Bu niçin yeni tipten bir partiydi? Çünkü bu parti, her üyesinden, yalnız tam inanmışlık ve sonsuz bir sadakat değil, aynı zamanda, çalışmaya ve emekçi yığınlarını partinin peşinden götürürken devrim adına hayatını esirgemeden savaşmaya içtenlikle hazır olmayı da istiyordu.

1917 de 24 bin kadar üyesi bulunan, sonra altı ay içinde üye sayısı 350 bine çıkan bu parti işçi ve köylü yığınlarının başına geçti, onları ardından götürdü ve 150 milyon nüfuslu memlekette zaferi de sağlıyabildi.

Bu partinin, çarlık istibdad yıllarında ne kadar kurban verdiğini, ne büyük fedakârlıklara katlandığını tasavvur etmek bile zordur. Parti, akla hayale sığmaz baskı ve terör koşulları içinde çalışıyordu.

1917 Ekim ayında, Lenin'in öngörüsü gerçekleşmiş, Rusya'nın altını üstüne getiren bir dönüşüm başlamış, insanlık tarihinin tekerleği yeni bir yöne, sosyalizme doğru dönmeye koyulmuştu.

Devrimci Lenin aynı zamanda bilgindi. Ama kendini tümüyle bilime vermiş bir bilginden farklıydı. O, bilime, devrimci mücadeleye en büyük katkı gözüyle bakıyordu.

1915 te Lenin, devrimcilerin bilincinde şimşek gibi çakan ve en karanlıkta kalmış noktaları da aydınlatan dahice bir fikir ileri sürdü. Bu fikir şuydu: Sosyalist devrim, başlangıçta birkaç memlekette ve hattâ tek bir melekette

Lenin halka hitap ediyor

zaferi kazanabilir; devrim bundan sonra daha da genişleyip yayılacak ve öteki ülkeleri de saracaktır.

Lenin sosyalist devrimin tek bir memlekette gerçekleştirilmesinin mümkün olduğunu söylerken, Rusya'yı gözönünde bulunduruyordu. O sıralarda İsviçre'de bulunan Lenin, Rusya'daki toplumsal hayatın nabzını dinliyebiliyor, Rus toplumunu kıvrandıran çelişkilerin günden güne nasıl keskinleştiğini, memleket içindeki arkadaşlarından daha açık olarak görebiliyordu. Onun dehâsı da buradaydı.

Ve 1917 Şubatında çarlık saltanatı yıkıldığı zaman, Rusyanın mutlaka ilk

sosyalist memleket olabilmesinin yakın bir imkân olduğu düşüncesi Lenin'in kafasında hazır bulunuyordu.

Ben o zamanlar bir genç Marksist olarak Kafkaslar'da çalışıyordum. Ve o dönemde parti çevrelerindeki zihniyet ve tutumu iyi hatırlıyorum. Bizim düşüncelerimiz hâlâ 1905 Devrimi'nin şiarları etrafında dolanıyordu. Gerek merkezde, gerekse taşra parti örgütlerinde Şubat burjuva-demokratik devriminden sonra sosyalist devrime hemen geçilmesinin mümkün olduğunu kavrıyacak bilinç yoktu. Menşeviklere yaklaşma eğilimi de buradan doğuyordu.

Ve ancak Lenin'in memlekete dönmesiyle, partide teori ve pratik alanındaki tereddütler sona erdi. Karşılandığı Finlânda garında yapılan mitingte, Vladimir İliç açık ve kesin olarak şunları söyledi: Devrimin birinci aşaması başarılmıştır; şimdi ikinci aşamaya, sosyalist devrime girişmeliyiz.

Lenin'in daha sonra geliştirdiği bu fikir, Rusya'da çarlığın alaşağı edilmesini izliyen dönemdeki gerçek durumun en etraflı şekilde tahlilinin bir ürünü idi.

Memleketin nice kavşak merkezlerinde büyük işçi yığınlarının birikmesi, politik yaşantıda bu işçilerin devrimci azim ve gücünü artırıyordu. Gerçi, Lenin, Rusya'nın genellikle ekonomik bakımdan geri kalmış bir memleket olduğunu biliyor ve bunu tekrar tekrar söylüyordu; fakat öte yandan, onun, kapitalizm gelişmesinin yarı düzeyinde bulunduğuna da dikkati çekiyordu.

Lenin Menşeviklere, elbette, kesinlikle karşıydı. Onların devrim hakkındaki "teori" sinin hiçbir tereddüde düşmeden reddedilmesi ve Menşevizmle her türlü ilişkinin kesilmesi gerektiği kanısındaydı. Bu da tabiiydi. Ama hayrete değer olan şey başkaydı. Bize, devrimin ancak silâhlı ayaklanmayla zafere ulaşabileceğini öğretegelmişlerdi. Lenin ise 1917 yılında, zaman zaman, işçi sınıfının iktidarına doğru barış yoluyle geçiş olanağını ileri sürüyordu.

Lenin güçlü atılımlarla zafere yönelen ateşli bir devrimciydi. Fakat daha Petrograd'da Askeri Teşkilâtlar Konfederasyonu'na katılanlardan bazıları derhal silâhlı ayaklanma hazırlığına girişilmesinde ısrar ettikleri zaman, Lenin bu yoldan iktidarı elde etme denemesine girişmekten yana olmadığını açıkladı ve gerekçe olarak da, arzu edilen gelişme yönünde barışçı olanakların henüz tükenmediğini ileri sürdü. Daha sonra, Petrograd'daki işçi gösterisinin, Kerenski ve diğer "sosyalist" bakanların emriyle ateş açtırılarak kana boyanması üzerine, Lenin, barış yoluyle iktidarı elde etme şiarını bıraktı ve Parti ile işçi sınıfına, proletarya egemenliğini silâhlı ayaklanma ile kurmak üzere hazırlığa girişmelerini teklif etti.

İşte bu esneklik, bu prensipçilik, durumdaki değişikliği sıcağı sıcağına kavrayıp hesaba katma ve yeni durum için eskimiş olan şiarı gecikmeden bırakarak, yeni politik durum içinde sınıf kuvvetlerinin oranına en uygun yeni şiarı bulma hüneri, Lenin'in, devrim savaşı taktiğinin doğru olarak tesbiti alanındaki dâhiyane kabiliyetini teşkil eder.

Bu bakımdan, Lenin'in devrimin arifesinde, Merkez Komitesi üyelerine yazdığı mektup çok ilginçtir. Vladimir İliç'in, parti ve işçi sınıfı kuvvetlerine güveni, tarihin kesin eylem için sunduğu en elverişli fırsatı sezme ve tam zamanında yakalama hüneri bizleri hayretten hayrete düşürmektedir. Durumun bütün dramatik yönü, uzun yıllardan beri yürütülegelen yıpratıcı savaşın bilânçosunun bir gece içinde yapılması zorunluğunun gelip çatmıs olmasıydı. Evet, bu bilânço tam da o gece yapılmalıydı, zira ertesi gün geç kalınmış olabilirdi. Lenin gayet metin, kararlı, ısrarlı ve sebatlıydı.

Bu, zamanın buyruğu idi. Merkez Komitesine, daha bir süre beklenmesini, kuvvetlerin toparlanmasını ve bundan sonra eyleme geçilmesini sağlık veren teklifler geliyordu. Ne var ki, bu arada düşman da kuvvet toplayabilir ve devrim güclerinin davranmasından önce bir darbe indirebilirdi. İşte asıl bu sebeplerdendir ki, Lenin şu uyarmada bulunuyordu: "Devrimcilerin, düşmanı bugün yenmeleri mümkündür. Tarih, gecikmelerini affetmez!"

Ve 24 Ekimi 25 e bağlıyan gece iktidar elde edilmişti.

Böylelikle, Lenin'in sosyalist devrime yönelme gereğini ilân ettiği 1917 Nisanı üzerinden aşağı-yukarı yedi ay geçtikten sonra, Ekim ayında, şanlı devrim, zafere ulaştırılmış bulunuyordu.

Lenin işte böylesine büyük bir devrimci ve bilgindi.

İlginç bir nokta daha var. Rusya' da Marksizmin emektarı Plehanof (kendisi Lenin'den 14 yaş büyüktü, ve Lenin, yetişmesinin ilk yıllarında onu öğretmeni sayardı) Rusyaya hemen hemen Lenin'le beraber dönmüştü. Plehanof, 1917 Haziranında, sosyalist devrim hakkındaki Menşevik görüşünü gazetede şöyle formüle ediyordu: "Rusya tarihi, ileride sosyalizm ekmeğinin yapılacağı unu henüz elemiş değildir."

Plehanof, Rusya tarihinin, artık sosyalist ekmeğin yapılacağı unu elemiş bulunduğunu, hamurunu da yoğurduğunu görmüyor ve hissetmiyordu.

Şimdi Lenin'in devlet adamlığı yönü üzerinde de biraz duralım.

Onun, Devrimci Sovyet Hükümeti Başkanlığına getirildiği gün, "Barış Buyrultusu" ve "Toprak Buyrultusu" gibi tarihsel önemde iki belgeyi Sovyetler'in İkinci Kongresi'ne sunmakla devlet yönetimi görevine başlamış olması büyük bir anlam taşır. Barış Buyrultusu'nda, "Harbe son verin artık! İlhaksız ve tazminatsız barış!" çağrısıyle bütün dünyaya hitap eden Lenin, harp halindeki bütün halklara ve onların hükümetlerine, âdil ve demokratik bir barış imzalanmak üzere, hemen görüşmelere başlanmasını teklif ediyordu. "Toprak Buyrultusu" — na da, köylülerin kendi milletvekilleri vasıtasiyle memleketin dört bucağından ulaştırdıkları 242 dilek ve teklifi ana hatlariyle yerleştirmiş bulunuyordu.

Bütün bunlar, yurtta ve dünyada çok olumlu izlenim ve yankılar uyandırmıştı.

1919 yılı güzünde Kafkasya'dan Moskova'ya gittim. 24 yaşındaydım. Lenin, vereceğim raporu dinlemek üzere beni kabul etmişti. Tek sözle, ona hayran-

dım. Düşünün, ülkenin dörtte üçü karşı-devrimin pençesi altındayken; bütün kömür havzaları, petrol yatakları, başlıca pamuk üretim ve hububat bölgeleri karşı-devrim tarafından kesilip alınmışken, lokomotifler için yakacak bulunmazken, evler ısıtılmazken, tahıl tükenmişken, Beyazordu birlikleri Petrograd'dan beş kilometre uzakta bulunurlarken, Denikin Moskova'ya doğru ilerlemeye başlamış ve Moskova'nın burnu dibindeki Orel'i ele geçirmişken, Lenin'in zaferden, zaferin bizim olacağından zerrece şüphesi yoktu!

Bana Kafkasya'daki durum hakkında çeşitli sorular soruyor, her şeyle ilgileniyor, gerçek durumu deliller ve rakamlarla bilmek istiyordu. Sonra bu delillere ve rakamlara tekrar dönüyor, bunların anlamını deşiyor ve çözümlemeye çalışıyordu.

Onun, 1919 yılı Aralık ayında yaptığı konuşmayı asla unutamam. Vatandaş Harbi artık Sovyetlerin yararına dönmeye başlamış olsa da, durum hâlâ ağırdı. Lenin, Rusya Sovyetleri Yürütme Komitesi ve Sovyet Halk Komiserliği adına sunduğu raporda, artık geçilmiş bulunulan yolda elde edilmiş tecrübeler ve dersler üzerinde dikkatleri topluyor ve daha sonraki çalışmalar için sonuçlar çıkarıyordu. Ve içinde bulunduğumuz durumda, başlıca üç sorundan söz ediyordu. Bu üç sorunu çözebildiğimiz takdirde, zaferin bizim olacağını söylüyordu.

Birincisi, ekmek sorunu idi.

İkincisi, yakacak bulma sorunu idi.

Üçüncüsü de, cephede ve cephegerisindeki askeri birlikleri kırıp geçiren lekeli humma salgınını önleme sorunuydu.

Bu kadar ağır bir durumda, devrimin hangi maddi kuvvetler tarafından ve nasıl savunulabileceğini kestirmek kolay değildi. Ama Lenin zafere inanıyordu, üstün geleceğimizden zerrece şüphesi yoktu. Ve yaratılan mûcizenin kaynağı, proletaryanın örgütlülüğünden, devrime içtenlikle bağlılığından, köylülerle kurulan ittifaktan, Partinin güclü olmasından ve Lenin'in dâhiyane yönetiminden ibaretti.

Sovyet iktidarının sallantılı anlar yaşadığı, düşmanlarımızın Moskova'nın yakında düşeceğini ve Sovyet iktidarının sona ereceğini yazdıkları Vatandaş Harbi günlerinde, Lenin, Rusya'nın elektrikle donatılması işiyle uğraşacak bir Devlet Komisyonu kurdurdu ve bu komisyona Rusya'yı 10–15 yıl içinde elektrikleştirmeyi öngören bir plân hazırlama görevi verildi.

Ben o zaman da Lenin'in öngörü kabiliyeti karşısında hayretten hayrete düşüyordum. Zira öylesine ağır bir durumda, yani elde avuçta bir şey yokken, memlekette yakıt yetersizliğinden trenler bile işliyemezken, Lenin her şeye rağmen sanayiin geliştirilmesini öngören muazzam bir plân ileri sürebiliyordu.

Lenin işte böyle bir devlet adamıydı. O bir bilgin ve devrimci, her şeyden önce ve her şeyiyle devrimciydi.

A. Mikoyan

Yabancı ülkelerde

Lenin

Bulgaristanda 40 cilt (2 milyon 400 bin kitap)
Macaristanda 39 cilt (3 milyon kitap)
Romanyada 40 cilt (6 milyon 200 bin kitap)
Alman Demokratik Cumhuriyetinde 38 cilt; Polonyada 38 cilt; Çekoslovakyada 39 cilt; Yugoslavyada 40 cilt (basına verilmiştir). Kübada 10 cilt; Yunanistanda 26 cilt; İtalyada 38 cilt; Fransada 35 cilt; Japonyada 41 cilt; Arjantinde 40 cilt ... Diğer birçok ülkeler hakkında kesin rakamlar yoksa da Lenin'in eserlerinin, geçen yıla kadar yeryüzünün 50 ülkesinde 117 dile çevrildiği, bugüne kadar toplam tirajın 344 milyonu bulduğu hesaplanmaktadır.

Lenin müslüman halkların temsilcileriyle görüşüyor

LENİN'İN BAŞLICA ESERLERİ

Vladimir İliç Lenin, Sovyetler Birliği Komünist Partisine, uluslararası komünist ve işçi hareketine, bütün insanlığa devrimin yüce öğretisi olan Leninizm'i bırakmış bulunuyor. Leninizm, yeni tarihi devrin, yani çağımızın marksizmidir. Ve tereddütsüzçe denebilir ki, Marksizmin, Lenin tarafından zenginleştirilmemiş ve aydınlığa kavuşturulmamış tek bir problemi yoktur. Lenin, Marksizm bilimini sadece zenginleştirip geliştirmekle, bir çok yeni teorik problemleri ortaya koyup çözmekle kalmamış aynı zamanda, bu prensiplerin hayatta gerçekleştirilmesi işini de yönetmiştir.

Devrimciler, Lenin'in eserlerinden, işçi sınıfının devrimci partisini nasıl teşkilâtlandıracaklarını, işçi sınıfını ve bütün emekçi yığınları sömürüye karşı mücadelede nasıl örgütleyeceklerini, sosyalizm ve komünizm kuruculuğunda işçi sınıfını nasıl yönetici bir kuvvet haline getireceklerini, burjuvaziyi nasıl devirip proletarya diktatörlüğünü nasıl kuracaklarını, işçi ve köylü devletini nasıl meydana getireceklerini, işçi sınıfı ile köylüler arasında güçbirliğini, halklar arasında dostluğu, sosyalizmi nasıl kuracaklarını öğrenmektedirler.

"Halk dostları" nasıl insanlardır ve sosyal – demokratlara karşı nasıl mücadele ediyorlar"

Lenin'in politik hayata atıldığı XIX. yüzyılın sonlarında Rusya'da, liberal narodnik akımı yaygın bir hâl almıştı. Bunlar, yayınladıkları kitap ve dergilerde, marksizme şiddetle saldırıyor, devrimci marksist bir işçi partisinin kurulmasını reddediyor ve kendilerini halk dostu olarak ilân ediyorlardı.

Lenin, liberal narodniklere karşı çetin bir mücadele yürütüyordu ve 1894 yılında "Halk dostları" nasıl insanlardır ve sosyal demokratlara karşı nasıl mücadele ediyorlar"adlı ilk eserini yazdı. Bu eserinde, narodniklerin teorik görüşlerini her yönden eleştiriyor, bu görüşlerin yanlış ve çok zararlı olduğunu ispat ediyordu. Lenin şunları ortaya koydu: narodniklik, devrimciliği yozlaştırıp liberalleştirmiştir. Narodnikler, artık, çarlığa karşı devrimci mücadeleden vazgeçmişlerdir ve şimdi ufak tefek reformların yapılmasını öngören programlarla ortaya çıkmışlardır.

Lenin bu eserinde, liberal narodniklerin, büyük toprak sahiplerinin menfaatlerini koruyan sahte halk dostları olduklarını açığa vurdu. Emekçilerin gerçekten temsilci ve koruyucularının narodnikler değil, devrimci marksistler olduğunu belirtti. Rus marksistleri arasında ilk defa Lenin, Rusya'daki işçi sınıfının, toplumun en devrimci ve öncü kuvveti olduğunu ve onun tarihi rolünü enine boyuna gözler önüne serdi. Bütün emekçilerin öncülüğünü yaparak, yığınları, çarlık ve kapitalizmi yıkmaya sevkedecek, yeni toplum düzenini kuracak tek kuvvetin yalnız ve yalnız işçi sınıfı olduğunu ispat etti.

Lenin bu eserinde, tarihte ilk defa olarak işçi sınıfıyle köylü güçbirliği fikrini öne sürdü. Bu güçbirliği (ittifak) kurulmadan, çarlık toprak ağalarının ve burjuva eğemenliğinin yıkılması ve yeni toplumun yaratılmasının imkânsız olduğunu belirtti.

Lenin'in "Halk dostları" nasıl insanlardır ve sosyal demokratlara karşı nasıl mücadele ediyorlar"adlı eseri, narodnik akımına karşı savaşta önemli bir rol oynadı ve Rus devrimcilerine, işçi sınıfına en doğru savaş ve zafer yolunu gösterdi.

"Rusya'da kapitalizmin gelişmesi"

Lenin, "Rusya' da Kapitalizmin Gelişmesi" adlı eserini, Sibirya'da, sürgündeyken yazdı. 1899 yılında yayınlanan bu büyük bilimsel kitap, Karl Marks'ın "Kapital"adlı eserinin doğrudan doğruya bir devamıdır. Rusya'nın ekonomik gelişmesini inceleyen Lenin, marksist politik ekonomiyi yeni hükümlerle zenginleştirdi. Rusya'da kapitalizmin yalnız endüstri alanında değil, aynı zamanda köy ekonomisinde de belirli bir ölçüde geliştiğini birçok delillere dayanarak ispat etti. Ve bu eseri ile narodnikliği tamamiyle bozguna uğrattı.

Lenin, adı geçen eserinde, kapitalist toplumdaki çelişkileri, kapitalizmi temelinden sarsan, yeni sosyalist toplumu kuracak olan işçi sınıfının, kapitalist toplumun bağrında doğup geliştiğini belirtti. Rusya'da işçi sınıfı, bütün nüfusa kıyasla az sayıdaydı. Buna rağmen Lenin, işçi sınıfının toplumda en büyük sosyal kuvvet olduğunu ve devrim hareketini bu kuvvetin yöneteceğini bilimsel açıdan ispat etti. Bir taraftan da, proletaryanın fakir köylülerle güçbirliği yapması gerektiğini, böyle bir birlik yaratılmazsa, devrimin zafere ulaşamayacağını önemle belirtti.

"Ne yapmalı ?"

Lenin "Ne yapmalı?" adlı eserini 1902 de yazmıştır. Marksist proleter partisinin kurulmasiyle ilgili plânını, bu eserinde ayrıntılariyle izah ediyordu. Lenin'e göre bu parti, tamamiyle devrimci, yeni tipten, savaşçı bir parti olmalıydı.

Batı Avrupada, Rusya'dan çok önce işçi partileri kurulmuştu. Rus Sosyal-Demokrat Partisi, Lenin'e göre, bu partilerden ne bakımdan farklı olmalıydı ? Batı Avrupa'daki Sosyal-Demokrat partileri, kapitalizmin nispeten barış içindeki gelişme şartlarında kurulmuşlardı. Ve oportünistler bu partilerin yönetimini ellerine geçirmişlerdi. Oportünistlere göre, sömürü düzeni kendiliğinden yani, sosyalist devrim yapılmadan ve proletarya diktatörlüğü kurulmadan da ortadan kaldırılabilir ve sosyalizme geçilebilirdi. Bunlar, ileri sürdükleri bu iddialarla, işçileri avutuyor ve gerçekte, kapitalist düzenin koruyuculuğunu yapıyorlardı.

Lenin, "Ne yapmalı?" adlı eserinde, böylece Batı Avrupa'daki sosyal demokrat partilerinin gerçek tutumlarını belirttikten sonra, yeni tipten bir işçi partisinin kurulmasını savunuyordu. Bu devrimci parti, Rusya işçi sınıfını ve emekçi yığınlarını teşkilâtlandırıp, çarlığa ve kapitalizme karşı savaşa sevketmeli, işçi hareketinin öncüsü ve yöneticisi olabilmesi için, en ilerici ve devrimci teoriyi işçi hareketi içine sokmalı ve böylece yığınlara sosyalist bilinci aşılamalıydı.

"Bir adım ileri, iki adım geri"

Lenin "Bir adım ileri iki adım geri" adlı eserini 1904 yılında, Cenevre'de yazmıştır. Bu eserde, Rus Sosyal-Demokrat Partisinin ikinci kongresinde azınlıkta kalan oportünistlerin devrimci partiye karşı giriştikleri bölücü ve yıkıcı faaliyetlerini şiddetle kınamaktadır. Menşevikler Lenin tarafından hazırlanan parti programına karşı çıkmışlardı. Ancak program Kongrede büyük bir çoğunlukla kabul edilince menşevikler, partiye karşı faaliyetlerini yoğunlaştırmışlardı.

Lenin, adı geçen eserinde, menşevik oportünistlerin, işçi hareketinin örgütleyici kuvveti olan devrimci partiye cephe aldıklarını ve onu yıkmaya

çalıştıklarını belirttikten sonra, partinin, işçi sınıfının yönetici teşkilâtı olduğu hakkındaki marksist öğretiyi geliştirdi, böyle bir parti olmadan sosyalist devrimin başariyle sonuçlanamayacağını ve sosyalist toplumun kurulamayacağını tekrar ortaya koydu. "İşçi sınıfının, eğemenliği ele alma savaşında" devrimci teoriden ve örgütten başka silâhı bulunmadığını belirtti.

Lenin "Bir adım ileri iki adım geri" adlı eserinde, parti hayatına ve çalışmalarına ait kesin kurallar ve parti yöneticiliği hakkında kesin prensipler ortaya koydu: Bütün parti üyelerinin parti tüzüğüne, tek parti disiplinine sıkı sıkıya uymaları; azınlığın çoğunluğa, alt teşkilâtların üst teşkilâtlara tâbi olmaları; parti organlarının seçilmeleri ve seçmenlerine hesap vermeleri; partili yığınların aktiflik ve girişkenliklerini geliştirmek; kritik ve otokritiği yaygın bir hale getirmek.

Lenin'in "Bir adım ileri iki adım geri" adlı eserinde ileri sürdüğü bu prensipler bugün bütün devrimci partilerin faaliyet kanunları haline gelmiştir.

"Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin iki taktiği"

Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisinin Üçüncü Kongresi, Nisan 1903'te Londra'da toplandı. Bu, bolşeviklerin ilk kongresiydi. Çünkü menşevikler Kongreye katılmayı reddetmişler ve Cenevre'de ayrı bir Konferans tertiplemişlerdi. Lenin, partinin bu durumunu şöyle vasıflandırmıştı: İki kongre, iki parti . . .

Kongreden sonra Cenevre'ye dönen Lenin, "Demokratik Devrimde Sosyal Demokrasinin İki Taktiği" adlı eserini yazdı. Temmuz 1905'te yayınlanan bu kitabında, kongrenin ve kongre kararlarının önemi üzerinde duruyor, bolşeviklerle menşeviklerin, devrim ve devrimin yönetici güçleri hakkında başka başka görüşleri bulunduğunu, işçi sınıfı ile Partinin ödevlerini her ikisinin de başka türlü anladıklarını ortaya koyuyordu.

Lenin'e ve öteki bolşeviklere göre Rusya'da 1905 yılında başlayan devrim, demokratik burjuva devrimiydi. Devrimin önünde duran başlıca ödev, toprak köleliğini tamamiyle yoketmek, çarlığı yıkmak ve demokratik hürriyetleri elde etmekti. Proletarya, burjuva devriminin gerçekleşmesini istiyordu, çünkü burjuva devrimi, proletaryanın sosyalizm uğrundaki mücadelesini kolaylaştıracaktı. Bunun için proletarya, devrimin başlıca gücü ve önderi olmalıydı. Köylüler, proletaryanın müttefikidir, çünkü toprakların pomeşçiklerden alınmasını ve çarlığın yıkılmasını istiyorlardı. Burjuvaziye gelince, o, çarlığın yerinde kalmasına taraftardı. Bu yüzden, burjuvazi kenara itilmeli, yığınlardan uzaklaştırılmalıydı.

Lenin tarafından hazırlanan ve III. kongrede kabul edilen bolşevik taktiğin özü eserde böylece belirtildikten sonra, menşeviklerin tutumu da şöyle açıklanıyordu: Menşeviklere göre, başlıyan devrim bir burjuva devrimiydi, bu yüzden önderliğini burjuva yapmalı, işçi sınıfı ise sadece desteklemeliydi.

Menşevikler işçi sınıfıyla köylüler arasında ittifak kurulmasına karşıydılar, çünkü köylülerin devrimciliğini küçümsüyorlardı. Silâhlı ayaklanmaya asla taraftar değildiler. Lenin, menşeviklerin bu tutumunu devrime en büyük ihanet olarak niteledi.

Lenin, adı geçen eserinde şunları da belirtiyordu: proleterler, bütün emekçi köylülerle birlikte demokratik burjuva devrimini zafere ulaştırdıktan sonra saflarını, savaş sürecinde daha da kuvvetlendirerek kapitalizme son darbeyi indireceklerdir. Demokratik burjuva devrimi, bu suretle sosyalist devrim biçimini alacaktır. Bu, yeni bir doğrultuydu, sosyalist devrim zaferinin tek doğru yoluydu.

"Materyalizm ve Ampriokritisizm"

XX. yüzyılın başlarında revizyonist görüşler felsefi alanda hızla yayılmaya başlamıştı. Marksizm felsefesini savunma işinin son derece gerekli bir hal aldığı o yıllarda Lenin, "Materyalizm ve Amperiokritisizim" adlı kitabını yazdı. 1909 yılının Mayıs ayında yayınlanan bu eserinde Marksizm felsefesine karşı olanların gerçek niyetlerini açığa vurdu. Felsefe ile politika arasında sıkı bir bağlantı bulunduğunu, marksizm öğretisinde, bilimsel teori ile devrimci pratiğin ayrılmaz bir bütün teşkil ettiğini ispat etti. Burjuva filosoflarının ve marksizm felsefesiyle bağlantılarını kesmiş bulunan bazı sosyal demokratların gerici görüşlerini mahvedici bir eleştiriden geçirdi. Böylece "Materyalizm ve Ampiriokritisizim" adlı eser, marksizm felsefesinin savunulması ve geliştirilmesinde, parti kadrolarının teorik silâhının kuvvetlendirilmesinde son derece büyük bir rol oynadı. Bu eser, bugün de burjuva teorisyenlerine ve çeşitli revizyonistlere karşı mücadelede devrimci, marksist partilerin elinde etkili bir ideoloji silâhıdır.

"Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm"

İnsanlık toplumunun içinde bulunduğu yeni devrin gerçek durumunu, marksistler arasında ilk defa Lenin açıkladı. "Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm" adlı bilimsel eserinde, XX. yüzyılın başında, kapitalizmin gelişiminde yeni bir devreye, emperyalizm devresine girdiğini ispat etti.

Emperyalizm devresinde en büyük monopoller (tekeller) kurulmuştu. Bundan dolayı Lenin, emperyalizme (monopolist kapitalizm) diyordu. Monopolistler, dünya ham madde kaynaklarından, mal üretiminden ve pazarlardan çoğunu ellerine geçirmişlerdi. Bütün dünya birkaç emperyalist ülke arasında bölüşülmüştü. Kapitalizm yoluna daha geç girmiş olan Almanya, Japonya, Amerika ve Rusya, daha ileri kapitalist ülkelere, yani İngiltere ve Fransa'ya yetişmişlerdi. Bunlar dünyanın yeniden paylaşılmasını istiyorlardı.

Böylece kapitalist devletler arasındaki çelişmeler son derece keskinleşmiş bulunuyordu. Bu durum karşısında emperyalist harpler kaçınılmaz bir hal almıştı ve Birinci Dünya Harbi bunun bir sonucuydu.

Daha fazla kâr hırsına kapılan emperyalist tekeller, işçileri ve bütün emekçi yığınlarını gitgide daha gaddarca sömürmeye başladılar. Birkaç emperyalist ülkeyle, bunların baskısı altında bulunan yüzmilyonlarca insanın yaşadığı sömürge ve yarı sömürge memleketler arasındaki çelişkiler de son derece şiddetlenmişti.

Lenin, "Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm" adlı eserinde bu çelişkileri derinden inceledikten sonra, emperyalizmin "Bir ayağı mezarda, çürümüş kapitalizm" olduğunu ispat etti. Kısacası, emperyalizm, sosyalist devrimin arifesiydi. Emperyalizmin yarattığı şartlar içinde sosyalist devrimi yapmak mümkündü. Yalnız mümkün değil, gerekli, zorunlu ve kaçınılmazdı, günün ödevi olarak işçi sınıfının önünde duruyordu.

Lenin, adı geçen bu eserinde, proletarya devrimini zafere ulaştırma konusunu yepyeni bir açıdan ele aldı ve Marks'ın devrim teorisini geliştirerek sosyalist devrim teorisini yarattı. Bu teoriye göre, sosyalist devrim ilk önce, bir veya birkaç ülkede zafere ulaşacaktır. Lenin bu konuda şöyle diyordu:

"Kapitalizm, çeşitli ülkelerde son derece değişik hızlarla gelişir. Sıçramalar yapan üretimde başka türlü de olamaz. Bundan da şu söz götürmez sonuç çıkar: sosyalist devrim ve sosyalizm bütün ülkelerde, aynı zaman içinde zafere ulaşamaz. İlk önce bir veya birkaç ülkede zafer kazanacaktır. Öteki ülkeler, belirli bir zaman burjuva veya küçük burjuva memleketi olarak kalacaklardır".

Lenin, bu eserinde, "bütün uluslar sosyalizme varacaklardır. Bu kaçınılmaz bir şeydir" diyor ve şunu da belirtiyordu: "Sosyalist devrim ısmarlama olarak veya şunun bunun isteği ve arzusuyla yapılamaz. Sosyalist devrim, çeşitli memeleketlerde çeşitli zamanlarda olgunlaşacaktır. Ve her memleket sosyalizm kuruculuğuna gerek şekil, gerekse sür'at temposu bakımından çeşitlilik katacaktır. Ancak sosyalist devrimin genel kanunları her ülke için her zaman geçerli kalacaktır."

Lenin'in bu dahiyane öğretisinin doğruluğunu, zaferle sonuçlanan Büyük Oktobr Sosyalist Devrimi ve daha sonraki sosyalist devrimler tamamen ispat etti. Lenin'in" Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm"adlı eserinde ileri sürdüğü görüşler bugün de aktüelliğini muhafaza etmektedir.

"Komünizmin çocukluk hastalığı: "Solculuk"

Lenin, Bolşevik Partisinin, Rus devrimcilerinin elde ettiği tecrübelerini öteki komünist ve işçi partilerine, dünya devrim hareketine tanıtıp maletmek amacıyla, 1920 yılında "Komünizmin çocukluk hastalığı: "Solculuk" eserini yazdı. Bu eserinde, Bolşevik Partisinin kuruluş, gelişme, mücadele ve zafer-

lerinin tarihini aydınlattı, devrimci, marksist partisinin nasıl gelişip kuvvetlendiğini, ne gibi güçlüklerle karşılaştığını, bu güçlüklerle nasıl mücadele ettiğini ve bunları başarıyla yenmesinin nedenlerini izah etti, diğer komünist ve devrimci işçi partilerinin bu tecrübelerden nasıl faydalanmalarını, hangi ibret derslerini almaları gerektiğini açıkça ortaya koydu.

Lenin şöyle diyordu: "Parti, oportünistlere, menşeviklere, eserlere[1]) ve işçi sınıfının marksizmin diğer düşmanlarına karşı yürüttüğü çetin mücadelede gelişip kuvvetlendi. Saflarındaki çelik disiplin, halkla sıkı bağlantısı ve marksizm teorisinin daimi kılavuzluğu sayesinde bütün güçlükleri yendi."

Lenin bu eserinde, bazı komünist partilerindeki "solcu" faaliyetçilerin hatalarını şiddetle eleştirdi. Bunlar, halkın menfaatlerinin savunulması uğrundaki görevlerini yanlış anlamışlar, burjuva parlâmentolar ve sendikalarında çalışmayı reddetmişler, öteki partilerdeki ilerici güçlerle işbirliği yapmaya yanaşmamışlardı. Devrimci diye geçinen bu "solcular" eyleme geçecekleri yerde bol bol devrim gevezeliği yapmaya devam ediyorlardı. Oysa, bu gibi davranışlar işçi sınıfının ve dünya komünist hareketinin kutsal davası için zararlı ve tehlikeliydi. Partiyi halk yığınlarından koparıp ayırıyordu. Dünya Proletaryasının önderi olan Lenin, "Halk yığınları neredeyse komünistler de orada çalışmalıdır" diyordu.

Lenin'in bu dahiyane eseri, komünist ve işçi partilerine, hatalarını düzeltmelerinde, işçi sınıfının düşmanlarına karşı daha başarılı bir şekilde mücadele etmelerinde, gerçek devrimci marksist partiler haline gelmelerinde büyük yardım etti. Bu eser bugün de tazeliğini ve aktuelliğini kaybetmemiştir.

Lenin'in yazdığı eserler, makale ve mektuplar, bugün bütün insanlığın yararlandığı Marksizm-Leninizm biliminin bitmez tükenmez kaynağıdır. Emek insanı, onun kurtuluş ve gelişme yolları, V. I. Lenin'in devrimci faaliyetinde, çalışmalarında ve eserlerinde daima ağırlık ve dikkat merkezini teşkil etmektedir. Lenin, sosyalizm ve komünizme ilişkin marksist öğretiyi geliştirip zenginleştirirken yeni toplumu bir amaç olarak değil, insanın kurtuluşuna ve her yönden gelişmesine elverişli şartlar hazırlayan bir araç olarak görmüştür. Lenin, ekonomi, bilim ve teknik başarıların insanın hizmetine konulması, sosyal ilişkilerin insanın yararına geliştirilip mükemmelleştirilmesi, insanın en yüksek aydın düzeyine çıkarılabilmesi, yaratıcı olanaklarının tam anlamı ile gelişip belirebilmesi için bütün hayatı boyunca savaşmıştır.

Sadık Toksöz

[1]) Eserler- burjuva "Sosyal Devrimciler Partisi" mensuplarıdır.

Lenin'in yabancı dillerde çıkan kitaplarından örnekler

Lenin'in seçilmiş eserler

Birleşmiş Milletlere bağlı Bilim ve Kültür örgütü UNESKO'nun verdiği rakamlara göre tercüme bakımından Lenin dünyada birinci yerdedir. Birçok ülkelerde Lenin'in eserlerinden bir kısmı "Seçilmiş eserler" adı altında yayınlanmaktadır. İsveç ile Japonyada bu ad altında 20 cilt; İngiltere, Arjantin, Hollanda, Danimarka, İtalya, Norveç, Amerika Birleşik, Devletleri ve yine İsveç ile Japonyada 5 cilt; Arjantin, İsrail, Kanada, Meksika, İsviçrede 4 cilt; Fransa, Brazilya ve yine İngiltere, Danimarka ve Amerika Birleşik Devletlerinde 3 cilt, Avusturya, Belçika, Hollanda, Yunanistan, İsrail, Hindistan, ve yine İngiltere, İtalya, Norveç, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonyada 2 cilt halinde yayınlanmıştır.

LENİN ÜSTÜNE VLADİMİR İLİÇ'LE KONŞUYORUM

Lenin, diyordum da, Vladimir İliç,
içimde bir rahatlık
bir güven: kendime, insanlara, toprağa,
bir uçsuz bucaksız sevinç . . .
Lenin, diyorum da, Vladamir İliç,
bir bayrak, bir mavilikte,
kızıl bir gül gibi açıyor,
elmalar saçılıyor,
çocuklar:
ak, kara, sarı,
güle oynaşa topluyor elmaları . . .

Lenin, diyorum da, Vladamir İliç,
Lenin, diyorum
ve 40 yıldır onun peşinde parti biletimle gidiyorum.
Yüreğim ağzımda çıkarım karşısına her seferinde,
ama önünde yere kapanmak gelmez içimden.

Uludur, alabildiğine ulu,
ama ezilmem ululuğuyla,
elimden tutar,
çeker beni yukarıya kendine doğru.

Biliyorum, Vladimir İliç,
övülmeği sevmez o,
üstüne şiirler yazılıp türküler yakılmasını,
hele putlaşmayı hiç mi, hiç.

Ama onun Sovyetler Birliği, onun Çini, Lehistanı,
onun sesine koşan büyük insanlığın önünde,
yahut onun doğum gününde,
ayni nimet,
ayni hayranlık,
ayni sevinç
dolup taşardı sizin de yüreğinizden
siz kendiniz Lenin olmasaydınız Vladimir İliç.

Nazım Hikmet

LENİN'E DAİR ANILAR

En büyük adam

Petrogratta Lenine, Kostroma şehri dolayında bulunan köylerden bir heyet geldi. Köylüler kısa gocukluydu. Ayaklarında çarıkları, başlarında kuzu kalpakları, sırtlarında da torbaları vardı.

O günlerde Smolni, karınca gibi kaynıyordu. İşçisi, köylüsü, Kızılordu erleri, bahriyeliler her tarafı doldurmuştu.

Kostroma köylüleri dört yana bakınarak ağır ağır yürüyorlardı. Gözleriyle Vladimir İliçi araştırıyorlardı durmadan. Bu anda Lenin çıkmış, onlara doğru geliyordu. Köylüler:

"Vatandaş, buranın en büyük adamı nerde bulunuyor?" diye sordular.

"Kim, kim?" diye ilgilendi Lenin.

"En büyük adam, Rusyayı şimdi idare ediyor hani, işte o adam!"

Lenin gülümsiyerek etrafına bakındı. Koridorda toplananları göstererek: "En büyük adam şu gördükleriniz" dedi. Yürüdü gitti.

Köylüler ardından bakıp kaldılar. Bir süre, koridorda konuşan işçilerle askerleri seyrettiler. Bir bahriyeli kenara çekilmiş sigara içiyordu. Az ötede de köylüler vardı. Onlar da kısa gocuklu, çarıklı, kuzu kalpaklıydılar. Sırtlarında da torbaları sallanıyordu.

Kostromalılar askerleri, bahriyelileri ve köylüleri birer birer süzdüler.

"Hangisi en büyük adam acaba?" diye düşünüyorlardı.

İşçiler arasından genç bir delikanlı:

"Kimi aradınız hemşeriler? diye seslendi. Buraya ilk defa geliyorsunuz her halde!"

"İlk defa, ilk defa geliyoruz. Lenin yoldaşla görüşmek istiyoruz da . . ."

"Lenin yoldaşla mı?"

"Evet evet, Vladimir İliçle . . ."

Genç kaşlarını çatarak köylüleri baştan aşağı süzdü. Sonra:

"Az önce Leninle görüştünüz ya!?" diye söylendi.

Köylüler yerlerinde donup kaldılar:

"O siyah sakallı adam mıydı Lenin?"

"Evet . . ."

Köylüler Vladimir İliçle neler konuştuklarını anlatınca işçi gülümsedi ve:

"En büyük adamı sordunuz öyle mi? O size doğru cevap vermiş ama . . . Görüşmek isterseniz odası üçüncü kattadır."

Köylüler torbalarını omuzladılar, yürüdüler. İçlerinden biri:

"Burada bir iş var ama, akıl ermez ki" diye mırıldandı. Bir diğeri:

"Haklısın . . ." diye arkadaşının fikrini destekledi.

Bakışlarını aralarından en yaşlı olanın yüzüne dikmişlerdi. İhtiyar köylü düşünceliydi. Yüzündeki çizgiler derinleşmişti.

"Bu işe sen ne dersin Afanasiy Daniloviç?" diye sordu köylüler.

İhtiyar adam:

"Ne söyledilerse öyle anlayın", diyerek gülümsedi.

Üçüncü kata çıktılar. Leninin dairesine yaklaştılar.

Sekreter kapıya çıkarak:

"Kimi arıyorsunuz?" diye sordu:

"Lenin yoldaşı . . ."

"Kim geldi diyeyim?"

İhtiyar köylü arkadaşlarına baktı. Ağır ağır öksürdü, avucuyla sakalını sıvazlıyarak keyifli keyifli:

"İşçilerle birlikte bugün Rusyayı idare eden en büyük adam gelmiş sizinle görüşmek istiyor, dersin" diye tenbihledi.

Lenin ve yakınları

Devrim zafere erdikten sonra Lenin ailesine Kremlinde bir daire verildi. Her ne kadar acayip görünse de, ilk zamanlarda devrim önderinin yaşayışıyla iglilenen bulunmadı. Lenin'in ailesi nerede erzak verildiğini, nasıl alındığını bile bilmiyordu.

Lenin köylülerle başbaşa

Lenin "Cumartesi imecesi"nde emekçilerle beraber çalışırken

Lenin kıt kanaat yaşıyordu. Çoğu defa payına düşeni bile almazdı. Köylü ve işçiler postayla yiyecek maddesi gönderdiği zaman derhal "muhtaçlara" paylaştırır, yahut ta çocuk bahçelerine yollardı.

Bir gün Volga balıkçıları Lenin'e bir mersin balığı getiriyor. Aşçı A. Sisoeva seviniyor ve derhal balığı temizlemeğe başlıyor.

– Ama da iyi oldu, diye seviniyor kadın. Bu balık birkaç gün yeter. İliç, doyunca yemek yemiyor.

Bu anda Lenin mutfağa giriyor.

– Bu ne güzel balık, diyor. Nerden aldın?

Balıkçıların hediye yolladığını öğrenince derhal:

– Hediye almayın diye rica ettiğimi unuttunuz galiba. Bu balığı derhal çocuk bahçesine yollayın, diyor.

A. Sisoeva itiraz edecek oluyor:

– Vladimir İliç, sizin de yemeniz lâzım. Çok çalışıyorsunuz, ama yedikleriniz yok denecek kadar az.

– Bu da lâf mı, diyor Lenin, etrafımızda çocuklar açlık çekiyor, sen beni mersin balığı ile doyuracaksın! Derhal, derhal yolla balığı çocuk bahçesine!

Lenin'in evindeki yaşayış şartları halkın yaşayışından farklı değildi. Yazar

Aleksandır Serafimoviç şöyle yazıyor: "Yemek odasına girdik. Dar, fakat gayet temizdi. Mobilyaları hayli aşınmıştı. Şüphesiz ki Lenin özel hayatında, emekçi kitlelerin yaşadığı şartlarda yaşamayı prensip edinmişti..."

Lenin Serafimoviç'i çaya davet ediyor. "Semaveri masaya koydular. Çok kullanıldığı belliydi, hayli eskimişti. Bardaklar, tabaklar takım halinde değildi.

*

Aşçı kadın A. Sisoeva hatıralarında şöyle diyor: "Ben evin dördüncü kişisiydim. Ailenin bir üyesi gibi muamele edilirdi bana. Kendi evinde bir ev kadını gibi hissediyordum kendimi. Ne yemek yapacağımı kimse tenbih etmezdi. Bazı günler çaresini bulur, iyi bir şeyler koyardım sofraya. Vladimir İliç derhal itiraza başlardı:

– Bu ne? Böyle şey olmaz. Daha mütevazı olmalısın.

Bazen su böreği yapardım. Çay içerken bir parça keser getirirdim. O, derhal itiraz eder. "Kim yiyecek bunu bu kadar?" Hemen yarısını keser, "bunu başkasına ver", diye tenbihlerdi.

Hepimiz bir sofrada yiyorduk. Vladimir İliç öğleden sonra biraz dinlenirdi. Sonra çalışma odasına girer, sadece çay içmek için çıkardı.

Akşamları çoğu defa geç saatlere kadar çalışırdı. Akşam yemeğini yalnız yerdi. Beklememizi sevmezdi.

– Siz yatın, beni beklemeyin, diyordu.

Evde ekmek bulunmadığı zamanlar, yahut da pazardan bir şeyler alınacağını sezdi mi, İliç hemen kalkar:

– Haydi, ekmeğe ben gideyim! derdi. Ev işlerine benim de katılmam lâzım değil mi?...

Ve kimse duramazdı önüne. Derhal giyinir, alışverişe giderdi.

LENİN VE TÜRKİYE

Türk işçi ve köylülerine mesaj

1919 yılının Eylül ayında Lenin'in Türkiye işçi ve köylülerine bir mesajı vardır. Lenin bu tarihsel belgede, egemen sınıfların hiyanetlerini, emperyalistlerin Türkiye devletini yoketmek istediklerini çırılçıplak ortaya döküyor. Türk işçi ve köylülerine sesleniyor: "Rusyayı yabancı soygunculara, Avrupalı haydutlara satan asalakların bütün alçaklıklarını sırtlarında deneyen Rus işçi ve köylü kardeşleriniz, memlekette eğemenliği, yönetim dümenini ellerine aldılar. Ve hemen hemen, iki yıldır bu eğemenlik için, emekçilerin eğemenliği için savaşıyorlar... Düşmanların saldırıları kırılacaktır! Ama bu kadarı yeter değildir. Dünya emperyalistlerine karşı bütün yeryüzü emekçilerinin birleşmesi gerek... Soygunculari Türkiyeden koğmak ve mutsuzluğunuz üzerinde kendi mutluluklarını kurmağa alışkın olanları yoketmek, onların nefesini kesmek için, sizin, her şeyi sırtında deneyen Türkiye işçi ve köylülerinin, bu kesin ve çok sorumlu durumda kardeş elinizi Sovyet Rusya işçi ve köylülerine uzatacağınızı, onlarla omuz omuza yürüyeceğinizi umarız..."

Sovyet hükümetinin bu seslenişi Anadoluda duyuldu. Geniş yankılar uyandırdı. Türkiyede ulusal kurtuluş savaşı, bağımsızlık hareketi Oktobr Devriminin etkileri altında gelişti...

Türkiye haritası

Kremlinde Lenin'in evi. Dar bir koridor. Bir köşede eski, meşin bavullar. Lenin bu eşyalarla gelmiş bu eve. Yanda bir mutfak. Kap-kacak: İki alüminyum tencere ... Sonra iki Rus kaşığı-tahtadan. Hani o cilâlı, boyalı, işlemeli, yuvarlak ağızlı kaşıklardan. Bir süt güğümü. Çaydanlık. Bir çömlekte Rus bulguru pişirirlermiş...

Lenin'in yatak odası daha sade. İki demir karyola. Yanda çalışma odası. Bu oda Leninin çalışma boyutlarına, kapsamlarına oranla insana daracık görünüyor. Çalışma masası. Arkasında, tavandan döşemeye, bütün duvar kitaplık. Kitap, kitap... Telefonlar. Kalemler. Şamdanlar. Zor günlermiş Sovyetlerin ilk yılları. Elektrik yetmezmiş. Elektrikler kesilince mum yakarlarmış. Şamdanlarda, tâ o zamanlardan kalma, yarı yanmış mumlar var...

Çalışma odasında duvarlara asılmış büyük haritalar. Bir tanesi boydan boya Türkiyeyi gösteriyor. Anadoluda ulusal kurtuluş savaşının geçtiği yerlere, savaş cephelerindeki en önemli kesimlere, Lenin, renkli kalemlerle, işaretler koymuş. Bu işaretlerden biri Sakarya savaşlarının geçtiği kesimi gösteriyor...

Lenin, Türkiye halkının kurtuluş savaşına çok derin ve yakın bir ilgi göstermiştir. Ta 1908 yılından, Türkiyedeki oluşumları emperyalistlerin Osmanlı imparatorluğunu üleşme plânlarını, Türkiyede egemen çevrelerin millet düşmanı politikalarını sürekli olarak gözönünde bulundurmuştur...

Kırmızı kordelalı resim

Lenin'in boy boy, renk renk, değişik resimleri, portreleri. Kimi elle çizilmiş, kimi fotograf. Kimi duvarlarda, afişlerde, kimi panolarda. Kimi omuzlarda taşınıyor, kimi elüstünde. Kimi gazetelerde, kitaplarda, kimi çinilerde, vazolarda. Kimi sinema perdelerinde canlı yürüyor, bir yetimi okşuyor, ya da bir askerin elini sıkıyor...

Bir resimde Lenin yüce öğretmeni Marks'ın anıtını Moskovanın göbeğine dikiyor. Temel atma töreninde konuşuyor. 1 Mayıs. Ağaçlar yapraklanmış. Ağaçlara kırmızı kordelâlar bağlanmış. Lenin de böyle bir kordelâ takmış yakasına. Başı açık. Kasketini elinde yumruk yapmış... Yıllardan 1920...

Lenin adını çoktan duymuştu Anadolu da, İstanbul da. Onun, İstanbulu çara veren gizli anlaşmaları yırttığını, emperyalistlerin soygun, zorbalık anlaşmalarını tanımadığını da millet öğrenmişti. Bolşevik devrimiyle esirlikten kurtulan, memlekete dönen Türk askerlerinden Lenin'in sesini duyanlar, kendisini görenler de olmuştu...

...Leninin, kırmızı kordelâlı resmi, İstanbulda elden ele dolaşıyordu. İstanbul emperyalistlerin eli altındaydı. Her biri bir semti kesip almıştı. İngiliz polisi, Fransız polisi, İtalyan karabinerleri, Yunan efzonları, Amerikan denizerleri, Damat Ferit hükümeti, satılık Babiâli basını, padişahın hafiyeleri her gün, her saat, her yeri tarıyor, ortalığa kuyruklu yalanlar salıyordu. Bu harlama, bu Bolşevik düşmanlığı, halk arasında, istenilenin tam tersi tepkiler uyandırıyordu. Milletin bir kulağı Anadoluda, bir kulağı Sovyet Rusyadaydı...

İşte o günlerde, böylesine bir hava içinde, Fransız polisi, İstanbul polis müdürü Tahsin'in ekipleriyle birklikte, Kumkapıdan tâ Cibaliye kadar bir arama-taramaya geçtiler. Kahveleri, dükkânları, işyerlerini basıyor, sokaklardan geçenlerin üstünü başını arıyor ve şüpheli gördüklerini, üzerinde silâh bulduklarını hemen posta ediyorlardı... Güpegündüz. Baskıncı kolları Kantarcılarda yolları kestiler. Dökmeci atelyelerini bastılar. Kalıpları yerlere atıyor, ocakları söküyorlardı. Lenin'i arıyorlardı. Dökmeci Kara Ahmedi çok zorladılardı. Birisi onu fitnelemişti polise. Dökmeci Kara Ahmetten bir şey çıkaramadılar. Küçücük dükkânını darmadağın ettiler. Ama Leninin kasketini yumruk yaptığı fotoğrafı, elden ele dolaştı durdu. Sonra Dökmeci Ahmet ve ortağı "Sırık" Celâl çete yazıldılar. Anadoluya gittiler. Ve Sakarya meydan savaşında can verdiler. Belki de Dökmeci Ahmedin çantasında, fişekliğinde, herkese gösterdiği Lenin'in, kasketini yumruk gibi tuttuğu, o resmi vardı...

Bursa'dan gelen mektup

Moskovadaki Lenin müzesi Lenin'in eylemlerini, çalışmalarını, onun Bolşevik Partisiyle, Oktobr Devrimiyle, Sovyet devletinin kuruluşuyla, Kızılorduyla, insanlarla, yoldaşlarla, dünyayla, komünist, işçi, köylü, ulusal kurtuluş savaşlarıyla, hareketleriyle binbir ilmikli bağlarını gözler önüne seren, insanın bilincini genişleten bir okul. Panolardan birinde bir eğri kılıç. Üstünde Arapça yazılar. Yemen çöllerinden bir Bedevi armağanı... Yanında kırmızı, geniş, ipek bir şerit. Bursa dokuması. Üstünde eski harflerle yazılmış bir mektup. Türk işçileri, köylüleri, zanaatçıları, komünistleri savaşlarını, durumlarını Lenine açıyorlar, sevgilerini, saygılarını sunuyorlar...

"İyi dost kara günde belli olur"

23 Nisan 1920. Ankarada Millet Meclisi açılıyor. Yeni bir devletin temelleri atılıyor. Ve kurulan Ankara hükümeti, özel bir mektupla Lenine başvuruyor. Moskova, Ankarayı biricik Türk hükümeti olarak hemen tanıyor.

Atatürk, 1920 yılının Mayısında, İbrahim Hulûsi adındaki bir subayı, özel bir mektupla Lenine gönderiyor. Bu subay, Trabzondan bir motorla Novorosiyske geçiyor. Karışık günler. Kızılordu, Beyazorducuları, Denikinleri yeni tepelemiş. Subay İbrahim Hulûsi ancak Haziran başlarında, koynundaki özel mektubu Lenine ulaştırıyor. Ve Leninden aldığı mektupla geri dönüyor. 14 Haziranda Trabzona varıyor. Hemen, telgrafla, mektubu Ankaraya bildiriyor. Bu mektupta Ankara hükümetini Moskovanın tanıdığı yazılıydı. Bu mektup memlekette geniş yankılar, halk arasında büyük bir sevinç uyandırdı. Millet, arkamızda büyük bir dostun, sağlam bir kalenin bulunduğunu gördü. Artık düşmanları, saldırganları yenmek inancı gür bir kaynağa dayanıyordu.

Bu kaynağı topa, tüfeğe, paraya çevirince şöyle bir tablo ortaya çıkıyor: Sovyetler Türkiyeye, ilk ağızda, 200 kilo altın-para, 3 kolorduyu donatmak için 120 top bataryası, 150 bin top mermisi, 60 bin tüfek, 65 milyon mermi, 20 bin gaz maskesi, 2 avcı destroyeri v.b. veriyor. İlâç, sağlık gereçleri de başka. Bunlar, Odesa, Novorosiysk, Tuapse limanlarından Türk kıyılarına, daha çok İneboluya ulaştırılıyor... Azerbaycan halkı, Azerbaycan Sovyet Cumhuriyeti, Kars yoluyla Türkiyeye gaz veriyor, petrol veriyor, benzin gönderiyor... Sinoptan, İngilizlerin kontrolünden kaçan 3 savaş gemimizi Sovyetler korudu. Bunların silâhları sökülmüştü. Leninin özel bir talimatiyle, bu gemiler silâhlandırılıyor ve Türkiyeye geri veriliyor.

1922 yılı. 30 Ağustostan önce. Takalar, motorlar Sovyet limanlarından silâh taşıyor. Takalar cephane yüklü. Yardım taşıyorlar Kuvayı Milliye'ye... Büyük meydan muharebesi başlayacak...

O günlerde, Sovyetlerde yiyecek sıkıntısı var, açlık var. Öyleyken, Sovyet

halkı boğazından kesiyor, Anadoluya silâh, cephane, para, ilâç gönderiyor. Türk halkının durumu daha kötü. Öyleyken, "iyi dost kara günde belli olur," derler, Samsunlular ekmeklerini Sovyetlerle paylaşmak kararını veriyorlar. 800 ton buğday Lenine gönderiliyor. Bunu Büyük Millet Meclisi yoluyla bildiriyorlar.

Yüreğimin düğmesi

Hapse düştüğümde sırtımda kısa kollu, koyu lâcivert bir gömlek vardı. Gömleğimdeki cebin üstüne resimli, minicik bir "düğme" dikmiştim. Bu kadar yoklamalardan geçtik, kaç defa üstümüzü başımızı iğneden ipliğe kadar aradılar, fakat bu düğmeye kimse dikkat etmedi. Tılsımlı olduğundan değil. Düğmedeki resmi tanıyamadılar. Yüreğimin üstünde, açıktan açığa Lenin'in resmini taşıyacağım da polisin aklına gelmedi. Bu düğmenin üstüne yarı kıvırcık saçlı, tombul bir çocuğun yüzü işlenmişti. Bu ne sakallı, ne de kasketini elinde sıkmış milyonlara haykıran biriydi. Yalnız geniş bir alın, bir çift çekik göz, iki kalkık kaş! Lenin gözlerimin içine bakıyordu . . .

M. Derince

Türkiyede Lenin

Çeşitli yasak ve baskılar yüzünden memleketimizde yıllar boyunca Lenin'in eserlerinden çok azı tercüme edilip yayınlanabildi. Ancak 27 Mayıs 1960 tan sonra, belirli ölçüdeki özgürlük koşulları içinde Lenin'in çeşitli eserleri çevrilerek memleket çapında yayılabildi. Bu eserlerin başlıcaları aşağıda sıralanmıştır:

"Sol" Komünizm, bir çocuk hastalığı.
Sosyalizm ve savaş.
İşçi ve köylü ittifakı.
Nisan tezleri ve Ekim devrimi.
Kapitalizmin en yüksek aşaması: Emperyalizm.
Ne yapmalı?
İki taktik.
Bir adım ileri, iki adım geri.
Ulusların kaderlerini tâyin hakkı.
Toprak meseleleri.

YOLDAŞIM

İlkönce nerde ne zaman duydum adınızı yoldaşım
İstanbul esir
Boğazda Fıransız İngiliz Amerikan diretnotları
İtalyanlarınki de
Averofu da Yunanlıların
Haliçte kıçtan kara zincirli Hamidiye gemisinde güvertede geceleyin
gedikli Osmanı dinliyor on sekiz yaşım
kaması çıkarılmış baş taretin karanlığındayız
Berlin sokaklarında Spartaküslerle yan yana dövüşmüş Osman
o mu söyledi bana adınızı
adınızı ilkönce Süleymandan mı duydum
yirmi birde Anadoluda bir köy odasında
yirmi birde Anadoluda bir köy odasında kurumuş kanla karışık
toprak kokuyordu
yaralılar sırtüstü yatıyor
gözleri alabildiğine açık
inlemiyorlar
sizin yolladığınız silâhlarla dövüştü Türk milleti emperyalizme
karşı yoldaşım
adınızı bir köy odasında çıra ışığında Süleymandan mı duydum
öğretmendi
adınızı belki ne Osmandan duydum ne Süleymandan
belki de adınız en sevdiğim insanın adı oluverdi onu ilkönce nerde
ne zaman kimden duyduğumu kendim de farketmeden
memleketim esirdi
insanlarım yoksuldu alabildiğine ve zulüm altında inliyordu inim
inim
adınızı duymamazlık edemezdim
sevdim seviyorum saydım sayıyorum sizi adınızı ilk duyduğum günden
beri yoldaşım
o gün bugündür şaşıp kalıyorum karşınızda
denizin kıyısında doğup büyüse de ve haşır neşir olsa da insan bütün
ömrünce balıkları güneşleri tanyerleriyle onun
yine de karşısında sevinçle şaşıp kalıyor
Sevdik seviyoruz saydık sayıyoruz sizi yoldaşım
ama korkmadık sizden
kimi kere kaderleri ağzınızdan çıkacak tek söze bağlı olanlar bile
sevdiler saydılar sizi ama sizden korkmadılar
ve biliyoruz
biliyoruz kahır kahır kahırlanarak biliyoruz
bin kat daha telâşsız bin kat daha ağrısız geçilirdi dönemeçler

siz öyle vakitsiz siz öyle genç elli dört yaşında
ölmeseydiniz
yoldaşım
ne güzel şey size yoldaşım diyebilmek

*

YİNE OKTOBR DEVRİMİ ÜSTÜNE

Bin dokuz yüz on yedi
ikinciteşrin idi . . .
Yumuşak ve derin
sesiyle Lenin:
"Dün erkendi, yarın geç,
zaman tamam bugün" dedi . . .
Yağlı çarıklılarla yağlı işçiler:
"bugün!" dedi.
Ölümü açlıktan öldüren siper:
"bugün!" dedi.
Ağır,
çelik,
kara,
Toplarıyla A v r o r a :
" B u g ü n ! " dedi,
" B u g ü n ! " dedi . . .
Artık
ne kışlık sarayda
sarhoş eteklerin ipekli sesi,
ne paskalya çanlarında deli duası çarın,
ne Sibirya yollarında zincir iniltisi . . .
Artık
votka kadehlerinde ıslanmıyacak
sarı sarkık bıyıkları pomeşçiklerin.
Kara toprağın üstünde bir avuç kan gibi
yanmıyacak,
bakır sakalları
açlıktan ölen mujiklerin.
Yandı kanatları iki başlı kara kartalın,
düştü yere,
öldü.
Buzlu baltık denizinin kıyısında
bir pencere örtüldü.
açıldı bir pencere . . .
Bin dokuz yüz on yedi
ikinciteşrin idi . . .

Nazım Hikmet

LENİN, OKTOBR DEVRİMİ VE SOVYETLER BİRLİĞİ HAKKINDA DÜŞÜNCELER

"Temeli Lenin tarafından atılan sosyalizm düzeni gelecek kuşakların emeğiyle büyüyecek, hiçbir zaman inkiraza uğramıyacaktır."

Teodor Drayzer

*

"Lenin her şeyi kapsayan bir devlet adamıdır; uzağı görme gücü vardır onda. O en ağır dakikalarda bile nazariye ile tatbikatı birleştirmesini bilirdi. Lenin ve Marks bir bütündür."

Anri Barbüs

*

"Lenin insan özgürlüğü için ölçüdışı değerler bıraktı."

Sun Yat Sen

*

"... Bu memleket yalnız dev kombinalar, fabrikalar ve makineler meydana getirmekle kalmadı. Bu memleket, sımsıcak bir inançla dolup taşarak harekete geçmiş ve kanatlanmış, yılmaz, sağlam, güçlü, dürüst insanlardan yepyeni bir nesli de yaratmıştır ve bence en önemli, en hârikulâde olan da budur. Kana susamış düşlerle dolgun, soğuk ve kısır karanlıklar içinde sönmekte olan eski insanlığa, yeni günün, gerçeğe kök salmış yeni bir idealin alevini ve bu ideali hayata geçirmeye yetenekli genç kuvvetler ordusunu Sovyetler Birliği sunuyor. Ve biz, Batı'mızın alaca karanlığı içinden, yeni tan ağartısının Doğu'dan nasıl uç verdiğini, kudretli alevlerin kızıltısı içinde yeni çağın ufuklarının nasıl alabildiğine açıldığını görüyoruz. Doğmakta olan güneşe selâm!"

Romen Rolan

*

"Avrupada, geri kalmış, hareket yeteneğini yitirmiş diye vaktiyle küçümsenen memleket, sosyalist devrimi ilk olarak başaracak kadar enerjiyle dopdolu, zeki ve cesur olduğunu gösterdi. Sosyal yapı ve kuruluş alanında, en zengin demokrasileri ile öğünen bütün devletleri süratle geride bıraktı. Dünya bu memlekette olup bitenleri hayret ve hayranlıkla izliyordu. Çok geçmeden, yepyeni bir aydınlık Rusyanın sınırlarından ötelere yayılmaya başladı. Ve Lenin'in bazılarını korkuyla titreten, bazılarını sevinç ve umutla dolduran adı, dünyada en çok anılan ad oldu. Dünya yeni bir biçimde yeniyi teneffüs etmeye başladı. Ve böylelikle bütün dünyayı harekete getiren varlıklı ve yaşanmaya değer bir hayat yolu açıldı."

Zdenek Needli

HEPİMİZ SEVİNEBİLİRIZ

Çağımızın en ünlü tiyatro yazarı Bernar Şov bundan kırk sene önce şunları söylemişti:

"Geleceği, Lenin'in gelecek bakımından taşıdığı önemi iyice düşünmeliyiz. Lenin'in gelecek için önemi o kadar büyüktür ki, giriştiği tecrübe, sosyalizm tecrübesi başarıya erişmediği takdirde, evvelce birçok medeniyetler yokolduğu gibi, çağdaş medeniyet te yokolup gidebilir ... Lenin'e göre tarihin öyle yeni bir dönemi başlıyacaktır ki, bunu bizim hayal etmemiz bile mümkün değildir ... Şayet gelecek Lenin'in tarif ettiği gibiyse hepimiz sevinebilir ve ileriye huzurla bakabiliriz..."

Büyük İngiliz yazarının dediği gibi, bugün hepimiz sevinebilir ve ileriye huzurla bakabiliriz, çünkü Lenin'in müjdelediği yeni tarihi dönem yarım yüzyıla varmadan başlamış, dünün geri kalmış Rusyası zamanımızın en ileri, en zengin, en güçlü devletlerinden biri haline gelmiştir.

Lenin "Sosyalizmde ve komünizmde insan zekâsı, bilim ve teknik, tarihte ilk defa olarak halka, yalnız halka hizmet edecek, emekçilerin aleyhine dönmiyecektir" demişti. Lenin'in kurduğu parti onun bu görüşünü de doğruladı ve Sovyet halklarını kültür ve bilgi bakımından dünyada en yüksek düzeye ulaştırdı.

Lenin sosyalizmin bütün dünyada zafere ulaşacağını söylüyor, Sovyetler Birliğinin yanısıra bütün insanlığın komünizm yolunu tutacağına dair inancını şöyle dile getiriyordu: "Bizim tuttuğumuz yol biricik doğru yoldur. Bunun için öteki ülkeler de ergeç bu yola koyulacaklardır" ... Lenin'in öngörüsü kısa bir tarihi süre içinde gerçekleşmiş, dünya çapında bir sosyalist sistem meydana gelmiştir.

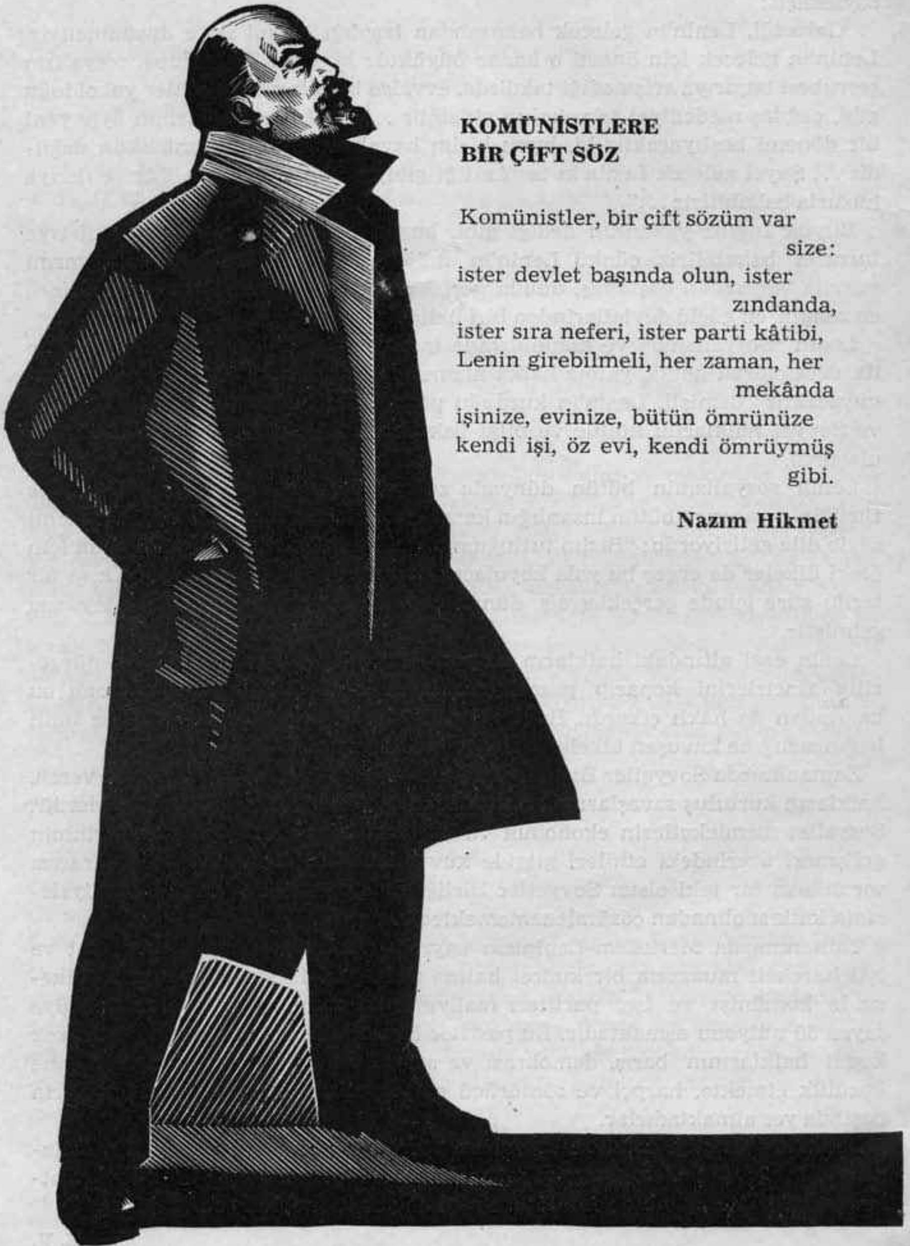
Lenin ezgi altındaki halkların emperyalizme karşı ayaklanarak, sömürgecilik zincirlerini koparıp parçalıyacaklarını da belirtiyordu. Tarih onu bu bakımdan da haklı çıkardı. Bugün Asya, Afrika va Güney Amerikada milli bağımsızlığına kavuşan ülkelerin sayısı durmadan artmaktadır.

Zamanımızda Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler çağımıza yön veren, halkların kurtuluş savaşlarına yardım eden büyük bir güç haline gelmişlerdir. Sosyalist memleketlerin ekonomik ve kültürel başarılarının dünya tarihinin gelişmesi üzerindeki etkileri gitgide kuvvetlenmektedir. Artık milletlerarası sorunların bir teki olsun Sovyetler Birliği ile sosyalist cephinin diğer üyelerinin katkısı olmadan çözümlenememektedir.

Zamanımızda Merksizm-Leninizm bayrağı altında toplanmış komünist ve işçi hareketi muazzam bir kudret haline gelmiştir. Halen dünyanın 93 ülkesinde komünist ve işçi partileri faaliyette bulunmaktadır ve bunların üye sayısı 50 milyonu aşmaktadır. Bu partiler Lenin'in öğretisini kılavuz edinerek kendi halklarının barış, demokrasi ve sosyalizm uğrundaki mücadelelerine öncülük etmekte, harpçi ve sömürücü emperyalizme karşı savaşan güçlerin başında yer almaktadırlar.

Lenin'in "giriştiği tecrübe, sosyalizm tecrübesi" başarıya ulaşmıştır. Dolayısiyle "çağdaş medeniyet yokolmamış", ileriye doğru muazzam adımlar atmıştır. "Tarihte öyle bir yeni dönem başlamıştır ki, hepimiz sevinebiliriz".

Z. Y.

KOMÜNİSTLERE
BİR ÇİFT SÖZ

Komünistler, bir çift sözüm var
size:
ister devlet başında olun, ister
zındanda,
ister sıra neferi, ister parti kâtibi,
Lenin girebilmeli, her zaman, her
mekânda
işinize, evinize, bütün ömrünüze
kendi işi, öz evi, kendi ömrüymüş
gibi.

Nazım Hikmet